

**Aan de slag met de
Omgevingswet**

Toepassingsprofiel omgevingsvisie

Versie 0.98-kern
Geonovum

Datum 10 september 2019

Colofon

Omgevingswet-besluit	omgevingsvisie
Identificatie	ovi
Versie	0.98-kern
Projectnaam	STandaard Officiële Publicaties met ToepassingsProfielen voor OmgevingsDocumenten (STOP/TPOD)
Projectnummer	PR33
Contactpersoon	Sandra van Wijngaarden
Auteur(s)	Team PR33

Versiehistorie

Versie	Datum	Wijziging
0.96	1-9-2018	Nieuwe uniforme opmaak, procesmodel aangepast n.a.v. feedback werkgroep, UML update, waardelijsten geïnventariseerd.
0.97	20-12-2018	Lijst met openstaande vragen en issues bijgewerkt, met name de openstaande bespreekpunten op basis van de conclusies en aanbevelingen van de Werkgroep Omgevingsvisie
0.97.1	03-07-2019	Vrijetekst herschreven, onderwerpgroep toegevoegd, groep toegevoegd, begrippen gesynchroniseerd.
0.98-kern	09-09-2019	Structuur van het document aangepast conform nieuwe sjabloon voor de TPOD's; Tekst geactualiseerd op basis van (model voor vrijetekststructuur in) IMOP en IMOW 0.98-kern; Attribuut Onderwerp verwijderd; Objecten Geometrie, Gebiedsaanwijzing, Tekstdeel en Hoofdlijn toegevoegd en beschreven.

Inhoud

A	Uitgangspunten voor de modellering	7
1	Inleiding	8
1.1	Aanleiding	8
1.1.1	Nieuw stelsel omgevingsrecht	8
1.1.2	LVBB, Overheid.nl en DSO-LV	8
1.2	STOP, IMOW en TPOD.....	9
1.3	Leeswijzer	10
2	Inhoudelijke aspecten van de omgevingsvisie	12
2.1	Kenschets rechtsfiguur.....	12
2.2	Algemene kenmerken omgevingsvisie.....	13
2.3	De inhoud van de omgevingsvisie.....	15
2.3.1	Regels en onderwerpen omgevingsvisie	15
2.3.2	Regels en besluiten die leiden tot wijziging omgevingsplan	17
2.3.3	Omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit	17
2.3.4	Overgangsfase.....	17
3	Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten	19
3.1	Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van omgevingsdocumenten ...	19
3.2	Omgevingsdocumenten met en zonder regels	19
3.3	Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde Regeling	20
3.4	Annoteren	20
3.5	Waardelijsten	20
3.6	Presentatiemodel	20
3.7	Muteren en consolideren	21
3.8	Metadata.....	21
B	Modellering van de omgevingsvisie.....	22
4	Besluit, besluitonderdelen en omgevingsvisie.....	23
4.1	Besluit en besluitonderdelen	23
4.1.1	Toelichting	23
4.1.2	Norm	24
4.2	De actuele geldende versie van de omgevingsvisie	24
4.3	De geconsolideerde Regeling van de omgevingsvisie	24
5	Toepassing van het IMOP-tekstmodel op omgevingsdocumenten	25
5.1	Soorten tekststructuur	25
5.2	Specificatie van de Artikelstructuur.....	25
5.3	Specificatie van de Vrijetekststructuur voor de omgevingsvisie	25
5.3.1	Tekstelementen voor het lichaam van de omgevingsvisie	25
5.3.1.1	Toelichting	25
5.3.1.2	Norm	26

5.3.2	Tekstelementen voor de overige onderdelen van de omgevingsvisie	26
5.3.2.1	Toelichting	26
5.3.2.2	Norm	26
5.4	Standaardindeling omgevingsvisie	27
5.5	Begripsbepalingen	27
5.6	Meet- en rekenbepalingen	27
5.7	Verwijzing	27
5.7.1	Toelichting	27
5.7.2	Norm	28
5.8	Thema	28
5.8.1	Toelichting	28
5.8.2	Norm	28
5.9	Groep	28
5.9.1	Toelichting	28
5.9.2	Norm	28
6	Het Informatiemodel Omgevingswet.....	29
6.1	Inleiding	29
6.2	De hoofdlijnen van IMOW voor omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur	29
6.2.1	FormeleInhoud en Tekstdeel.....	29
6.2.2	Informatieobject en Noemer	29
6.2.3	Locatie.....	31
6.2.4	Werkingsgebied	31
6.2.5	Annoteren met IMOW-objecten	31
6.3	Het IMOW-UML-diagram	32
6.4	Annoteren met IMOW-objecten: de objecten en hun attributen in detail beschouwd	32
6.4.1	Objecttype Regeltekst.....	33
6.4.2	Objecttype Juridische regel.....	33
6.4.3	Objecttype Tekstdeel	33
6.4.3.1	Toelichting op de toepassing.....	33
6.4.3.2	Definitie	33
6.4.3.3	Norm	34
6.4.4	Objecttype Locatie	35
6.4.4.1	Toelichting op de toepassing.....	35
6.4.4.2	Definitie	36
6.4.4.3	Norm	36
6.4.4.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	38
6.4.4.5	Toepassing presentatiemodel.....	38
6.4.5	Objecttype Geometrie	38
6.4.5.1	Toelichting op de toepassing.....	38
6.4.5.2	Definitie	38
6.4.5.3	Norm	39
6.4.5.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	39
6.4.5.5	Toepassing presentatiemodel.....	39
6.4.6	Objecttype Activiteit	39
6.4.7	Objecttype Omgevingswaarde.....	39
6.4.8	Objecttype Omgevingsnorm	39

6.4.9	Objecttype Gebiedsaanwijzing	39
6.4.9.1	Toelichting op de toepassing	39
6.4.9.2	Definitie	40
6.4.9.3	Norm	40
6.4.9.4	Toelichting op de attributen en de waardelijsten.....	40
6.4.9.5	Toepassing presentatiemodel.....	41
6.4.10	Gebiedsaanwijzingtype Functie	41
6.4.11	Gebiedsaanwijzingtype Beperkingengebied	41
6.4.12	Objecttype Hoofdlijn	41
6.4.12.1	Toelichting op toepassing	41
6.4.12.2	Definitie	41
6.4.12.3	Norm	42
6.4.12.4	Toelichting op attributen en waardelijsten	42
6.4.12.5	Toepassing presentatiemodel.....	42
6.5	Het niveau van annoteren	42
7	Van plan tot publicatie	43
7.1	Het aanleverproces.....	43
7.2	Raadplegen	43
7.2.1	Raadplegen in het officiële publicatieblad	43
7.2.2	Raadplegen in DSO-LV	43
C	Bijlagen.....	45
Bijlage 1	Begrippenlijst	46
Bijlage 2	Ontwerpkeuzen.....	47

A Uitgangspunten voor de modellering

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het motto van de Omgevingswet is 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Met benutten wordt bedoeld het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke behoeften te vervullen. Bij beschermen gaat het over het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

1.1.1 Nieuw stelsel omgevingsrecht

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Met de Omgevingswet wordt het huidige stelsel van ruimtelijke regels volledig herzien en wordt het fundament van het nieuwe stelsel voor het omgevingsrecht gelegd. Met het vernieuwen van het omgevingsrecht wil de wetgever vier verbeteringen bereiken:

- Het omgevingsrecht is inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik.
- De leefomgeving staat op een samenhangende manier centraal in beleid, besluitvorming en regelgeving.
- Een actieve en flexibele aanpak biedt overheden meer afwegingsruimte om doelen voor de leefomgeving te bereiken.
- Besluitvorming over projecten in de leefomgeving gaat sneller en beter.

Voor de realisatie van deze doelen biedt de wetgever diverse juridische instrumenten, waaronder de omgevingsdocumenten die verschillende bevoegde gezagen in staat stellen besluiten te nemen die ingrijpen in de leefomgeving. De belangrijkste omgevingsdocumenten zijn:

- Algemene Maatregel van Bestuur (Rijk)
- Ministeriële Regeling (Rijk)
- Omgevingsvisie (Rijk, provincies en gemeenten)
- Omgevingsverordening (Provincies)
- Waterschapsverordening (Waterschappen)
- Omgevingsplan (Gemeenten)
- Projectbesluit (Rijk, provincies en waterschappen)
- Programma (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen)

1.1.2 LVBB, Overheid.nl en DSO-LV

Omgevingsdocumenten moeten om werking te kunnen hebben, worden bekendgemaakt respectievelijk gepubliceerd. Daartoe moeten ze worden aangeleverd aan de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (verder: LVBB). De LVBB verzorgt vervolgens de bekendmaking van de besluiten en de consolidatie van wijzigingsbesluiten in de (geconsolideerde) Regeling. Beide worden geplaatst op het internetportaal overheid.nl: de bekendmaking van de besluiten komt op officiële bekendmakingen.nl in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag en de geconsolideerde Regeling in de nationale respectievelijk lokale regelingenbank. De geconsolideerde Regeling (in IMOP-termen: de Toestand) wordt doorgeleverd aan de hierna te bespreken DSO-LV. Deze processen en de resultaten daarvan zijn nader beschreven in hoofdstuk B7.

Digitalisering is een ander belangrijk instrument voor het behalen van de vier verbeterdoelen. De Omgevingswet bevat de grondslagen voor de Landelijke Voorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet (verder: DSO-LV). Daarmee is de juridische basis gelegd voor de ontwikkeling van DSO-LV en kunnen er regels worden gesteld over onder andere gemeenschappelijke definities in de standaarden en voorzieningen die onderdeel zijn van het stelsel.

DSO-LV zorgt voor samenhangende, eenduidige en toegankelijke informatie van goede kwaliteit en draagt bij aan de verbetering van het stelsel van het omgevingsrecht. Het stimuleert een snellere en integrale besluitvorming onder de Omgevingswet en vergroot het gebruikersgemak.

DSO-LV biedt het digitale loket waar initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel kunnen zien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving: het Omgevingsloket. Via het Omgevingsloket kunnen zij:

- informatie raadplegen over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, zoals gegevens over water- of luchtkwaliteit en geluidbelasting.
- vergunningen aanvragen en meldingen doen;
- zien welke regels en beleid van toepassing zijn op een locatie. De basis hiervoor zijn de omgevingsdocumenten, waaronder omgevingsvisies, omgevingsverordeningen en omgevingsplannen, projectbesluiten, AMvBs, Mr en op termijn ook programma's.

Om aan deze doelstellingen van DSO-LV te kunnen voldoen, is het nodig om de omgevingsdocumenten *machineleesbaar* te maken en de gebruikte gegevens *onderling uitwisselbaar* te maken. Dat betekent dat de omgevingsdocumenten vanuit informatiekundig en technisch oogpunt moeten worden gestructureerd en gestandaardiseerd.

De Omgevingswet biedt daartoe de mogelijkheid door het stellen van regels over de inrichting en vormgeving van de omgevingsdocumenten, die worden vastgelegd in de Standaard Officiële voor Publicaties (STOP) en het onderhavige document. Bij ministeriële regeling zullen regels worden opgenomen rond het gebruik van deze standaard voor officiële overheidspublicaties.

De standaard legt vast hoe tekst moet worden ingedeeld en geannoteerd, hoe tekst aan locaties moet worden gekoppeld, welke waardelijsten van toepassing zijn en hoe het resultaat vervolgens uitgewisseld moet worden. Het is aan de bevoegde gezagen om de inhoud van de regels te bepalen.

1.2 STOP, IMOW en TPOD

De Standaard voor Officiële Publicaties (verder: STOP) omvat de beschrijving van de manier waarop digitale officiële bekendmakingen worden opgesteld, uitgewisseld en gepresenteerd. STOP ondersteunt het beschikbaar stellen van alle officiële bekendmakingen. Het algemene doel is interoperabiliteit in dat proces van uitwisselen en beschikbaar stellen. STOP gaat daarbij niet over de inhoud van officiële bekendmakingen, maar beschrijft wel de mechanismen en bouwstenen om die inhoud digitaal vast te leggen.

Per domein kan een specificatie van STOP gemaakt worden. Voor de Omgevingswet is die specificatie gegeven in het Conceptueel InformatieModel Omgevingswet (verder: CIMOW) en het InformatieModel Omgevingswet (verder: IMOW). CIMOW is het conceptuele model waarop informatiemodellen in de keten gebaseerd worden. IMOW is afgeleid van CIMOW en is het logische model dat is toegespitst op de keten 'Van plan tot publicatie'. IMOW richt zich

met name op omgevingsdocumenten in DSO-LV. IMOW omvat implementatierichtlijnen en -afspraken voor de omgevingsdocumenten. Daarnaast omvat het per type omgevingsdocument een UML-klassediagram voor het coderen van dat omgevingsdocument.

Op welke wijze STOP en IMOW moeten worden toegepast is per omgevingsdocument beschreven in een Toepassingsprofiel. Een Toepassingsprofiel is een nadere invulling c.q. beperking van de (algemene) STOP en bevat domeinspecifieke afspraken. De toepassingsprofielen geven voor het specifieke domein aan welke specifieke regels er gelden voor inhoud en metadata (eigenschappen en waardelijsten).

Voor de Omgevingswet is het gebruik van Toepassingsprofielen voor OmgevingsDocumenten (TPOD) vereist en is er voor elk soort omgevingsdocument een apart toepassingsprofiel. Een TPOD beschrijft de informatiekundige specificaties conform STOP en IMOW voor de (inhoudelijke) onderwerpen, de regels en richtlijnen die gelden voor het betreffende omgevingsdocument. Het is in feite de schakel tussen de juridisch(-inhoudelijke) bepalingen in de Omgevingswet en de technische specificaties voor het ontwikkelen van software ten behoeve van het opstellen van de afzonderlijke omgevingsdocumenten. Het TPOD is primair bedoeld voor informatie-specialisten, beleidsmedewerkers en juristen van de bevoegde gezagen, die de omgevingsdocumenten volgens de standaard inhoud en vorm zullen geven. De praktijkrichtlijn voor het betreffende omgevingsdocument vult dit aan met aanwijzingen en voorbeelden voor de concrete toepassing van de standaard.

Dit TPOD geeft uitwerking aan de omgevingsvisie en behoort bij een set van documenten die, als toepassing van STOP, ontwikkeld zijn voor het domein van de Omgevingswet:

- Het Conceptueel Informatiemodel voor de Omgevingswet (CIMOW);
- Het Informatiemodel Omgevingswet (IMOW);
- XSD's; schema's voor implementatie van IMOW in XML-formaat;
- Presentatiemodel;
- Berichtenmodel;
- Toepassingsprofielen voor de omgevingsdocumenten (TPOD's);
- Waardelijsten behorende bij de TPOD's;
- Conformiteitsregels;
- Praktijkrichtlijnen op basis van de TPOD's.

1.3 Leeswijzer

Dit document is in twee delen verdeeld. Deel A beschrijft de uitgangspunten voor de modellering. In dit eerste hoofdstuk zijn de doelstellingen van de Omgevingswet en DSO-LV en de werking van LVBB en overheid.nl op hoofdlijnen toegelicht. Daarmee is het bredere kader en het doel van het TPOD geschetst.

Hoofdstuk 2 beschrijft de juridische, inhoudelijke en procedurele aspecten van de omgevingsvisie en andere instrumenten die op de omgevingsvisie inwerken. Ook de overgangsfase na inwerkingtreden van de Omgevingswet komt aan de orde.

Hoofdstuk 3 gaat in op de belangrijkste uitgangspunten voor de toepassingsprofielen. Ingegaan wordt op het proces van totstandkoming en bekendmaking, het verschil tussen omgevingsdocumenten met en omgevingsdocumenten zonder regels, het verschil tussen een initieel besluit, een wijzigingsbesluit en de geconsolideerde Regeling van de omgevingsvisie; daarna worden de hoofdlijnen van annoteren, waardelijsten en presentatiemodel toegelicht.

Deel B is volledig gewijd aan de modellering van de omgevingsvisie. Hoofdstuk B4 beschrijft de besluitonderdelen waaruit een besluit tot vaststelling of wijziging van de omgevingsvisie bestaat en het verschil tussen de actuele geldende versie van de omgevingsvisie en de geconsolideerde versie daarvan.

In hoofdstuk B5 wordt het tekstmodel beschreven en de toepassing daarvan op de omgevingsvisie.

Hoofdstuk B6 bevat een beschrijving IMOW. Na een inleiding op het model bevat het IMOW-UML-klassediagram. Daarna worden de hoofdlijnen van het IMOW voor omgevingsdocumenten met artikelstructuur beschreven. In paragraaf B6.4 wordt gedetailleerd toegelicht hoe het annoteren van de omgevingsvisie met IMOW-objecten wordt toegepast.

In hoofdstuk B7 is een korte schets gegeven van het proces van plan tot publicatie: het aanleverproces en het raadplegen van omgevingsdocumenten.

De TPOD's voor alle omgevingsdocumenten volgen dezelfde structuur en indeling, om de vergelijkbaarheid van de tekstblokken en het beheer daarvan nu en in de toekomst zo eenvoudig mogelijk te maken. Het kan zijn dat een paragraaf niet van toepassing is voor een bepaalde TPOD. In dat geval wordt dat ook in de betreffende paragraaf aangegeven.

Dit toepassingsprofiel stelt een aantal (overwegend technische en structurerende) normen voor het opstellen van de omgevingsvisie. Voorbeelden daarvan zijn het aantal besluitonderdelen waaruit een besluit tot wijziging van de omgevingsvisie moet bestaan, de eigenschappen die nodig zijn om een bepaalde annotatie vast te leggen en de manier waarop de relatie tussen tekst en locatie wordt vormgegeven. Uiteraard bevat het toepassingsprofiel ook een toelichting op die normen. Om volstrekt helder te maken wat tot de norm behoort wordt in de tekst een duidelijk onderscheid gemaakt tussen beide teksttypen. De toelichtende teksten staan steeds in de subparagraaf Toelichting, de normen staan in de subparagraaf Norm. Het gaat hier om de functionele normen uit de standaard, niet om juridische normen die regels stellen.

In de STOP/TPOD-standaard komen begrippen voor die specifiek zijn voor de standaard en eenduidig gebruikt en uitgelegd moeten worden. Daarom is een lijst opgesteld met die begrippen en hun definities, waar nodig aangevuld met een toelichting en/of voorbeelden. Deze lijst geldt voor alle onderdelen van de standaard en is daarom in een separaat document opgenomen. In CBijlage 1 staat een verwijzing naar deze lijst.

2 Inhoudelijke aspecten van de omgevingsvisie

Dit hoofdstuk beschrijft de inhoud van de omgevingsvisie en heeft als doel de functionele elementen in het toepassingsprofiel te kunnen identificeren.

Paragraaf 2.1 schetst het karakter van de omgevingsvisie. Deze schets bevat informatie op hoofdlijnen, die van belang is voor de functionele elementen in het toepassingsprofiel. In paragraaf 2.2 staan algemene kenmerken van de omgevingsvisie. Deze kenmerken geven de (juridische, procedurele, etc.) context weer van de omgevingsvisie, maar beschrijven geen domein-specifieke zaken.

Paragraaf 2.3 beschrijft domein-specifieke kenmerken van de omgevingsvisie. Dit zijn niet alleen inhoudelijke kenmerken van de omgevingsvisie zelf. Waar relevant zijn ook kenmerken beschreven die aangeven hoe de omgevingsvisie zich verhoudt tot zaken in breder verband, bijvoorbeeld ten opzichte van andere instrumenten.

2.1 Kenschets rechtsfiguur

Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten stellen elk (integraal) beleid en regels vast over de ontwikkeling, het gebruik, de bescherming en het beheer en onderhoud van de fysieke leefomgeving voor hun grondgebied. Zij leggen dit vast in één of meerdere omgevingsdocumenten.

Elk van deze bestuursorganen heeft in het stelsel voor het omgevingsrecht zijn eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden en daarmee samenhangende instrumenten, waaronder de omgevingsdocumenten.

Het Rijk, de provincie en de gemeenten leggen de hoofdzaken van het te voeren integrale beleid voor de fysieke leefomgeving en de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, de bescherming, het beheer en het behoud van hun gehele grondgebied vast in één omgevingsvisie. De bestuursorganen kunnen ook gezamenlijk een omgevingsvisie opstellen, die zij vaststellen voor het deel dat over het eigen grondgebied gaat.

Integraal betekent dat de visie betrekking heeft op alle terreinen van de fysieke leefomgeving. Het gaat hier om een samenhangende visie op strategisch niveau, niet om een optelsom van beleidsvisies voor de diverse domeinen. Dat is ook de reden dat ieder bestuursorgaan slechts één omgevingsvisie vaststelt: één kenbaar en integraal beleidsdocument met het gehele strategische omgevingsbeleid voor het hele grondgebied.

De omgevingsvisie is als instrument onderdeel van de start van de beleidscyclus, die van beleidsontwikkeling. Een omgevingsvisie biedt een samenhangende beleidsmatige basis voor inzet van juridische, financiële of andere instrumenten om de beleidsdoelen in de visie na te streven en bevat geen regels voor burgers, bedrijven of andere overheden.

In de termen van de STOP-standaard wordt een omgevingsvisie echter wel geduid als een Regeling. In dit document wordt deze term ook gehanteerd, ook al heeft de omgevingsvisie zelf geen juridische regels.

De omgevingsvisie is een politiek-bestuurlijk document en bindt uitsluitend het vaststellende bestuursorgaan. Het kent dus geen hiërarchie en geen doorwerking in juridische zin, ook niet tussen bestuurslagen. De verantwoordelijkheden en de omgevingsvisies van een 'hoger' of aangrenzend bestuursorgaan maken uiteraard wel onderdeel uit van de context waarbinnen het desbetreffende bestuursorgaan zijn eigen visie vaststelt. Voor een omgevingsvisie van

bijvoorbeeld een gemeente zullen beleidsontwikkelingen en -documenten van buurgemeenten, provincie en het Rijk wel van betekenis zijn.

2.2 Algemene kenmerken omgevingsvisie

In de Omgevingswet zijn geen eisen gesteld aan de vorm en inhoud van een omgevingsvisie. Het staat het bevoegd gezag in principe vrij om dat zelf te bepalen, mits voldaan wordt aan een aantal minimale eisen die van belang zijn voor het beschikbaar stellen en bekendmaken van het besluit van de omgevingsvisie op overheid.nl.

In Tabel 1 tot en met Tabel 3 zijn de algemene kenmerken van de omgevingsvisie opgenomen. Deze kenmerken leggen de algemene eigenschappen vast, waarmee informatie over de omgevingsvisie wordt bijgehouden. Doel van deze tabellen is het weergeven van de meest essentiële algemene kenmerken van het instrument zodat de lezer het beter kan plaatsen en vergelijken met bestaande instrumenten en niet om een volledig sluitende beschrijving te geven.

Tabel 1 Juridische kenmerken

Onderwerp	Specificatie
Grondslag rechtsfiguur	Artikel 3.1 Omgevingswet
Vorbereidingsprocedure	<ul style="list-style-type: none"> Toepassen afdeling 3.4 Awb verplicht
Tijdstip bekendmaking/terinzagelegging vastgestelde omgevingsvisie	<ul style="list-style-type: none"> Door bestuursorgaan te bepalen
Rechtsbescherming	Geen bezwaar en beroep mogelijk
Geldt toepassingsprofiel ook voor ontwerpbesluit	Ja
Rechtsfiguur roept meldingsplicht of vergunningplicht in het leven en/of bevat bepalingen waaraan aanvragen om omgevingsvergunning rechtstreeks getoetst moeten worden	Nee
Rechtsfiguur bevat voor eenieder bindende regels	Nee, rechtsfiguur bevat geen regels

Tabel 2 Kenmerken ten behoeve van metadata en annotaties

Onderwerp	Specificatie
Bevoegde bestuurslaag	Bevoegd tot vaststellen: <ul style="list-style-type: none"> gemeente provincie Rijk

Onderwerp	Specificatie
Bestuursorgaan	Bevoegd tot vaststellen: <ul style="list-style-type: none"> • gemeenteraad • provinciale staten • ministers
Mogelijke statussen besluit tot vaststelling of wijziging omgevingsvisie (procedure-status)	<ul style="list-style-type: none"> • in voorbereiding¹ • ontwerp • geheel onherroepelijk in werking • ingetrokken • vervallen
Mogelijke documentversies besluit tot vaststelling of wijziging omgevingsvisie	<ul style="list-style-type: none"> • concept² • ontwerp • vastgesteld
Mogelijke statussen objecten geconsolideerde regeling omgevingsvisie	Geheel onherroepelijk in werking
Omgevingsdocument kan rechtstreeks ander omgevingsdocument wijzigen (meervoudig bronhoudersch.)	Nee
Ander omgevingsdocument kan rechtstreeks onderhavig omgevingsdocument wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Nee
Rechtsfiguur kan gewijzigd worden door wijzigingsbesluiten	Ja
Onderdelen	Besluitonderdelen: <ul style="list-style-type: none"> • motivering • omgevingsvisie
Tekststructuur besluitonderdelen	Vrijetekststructuur
De omgevingsvisie (het besluit tot vaststelling/wijziging omgevingsvisie) en de geconsolideerde regeling daarvan moet kunnen worden geraadpleegd	Ja

¹ Deze status is bedoeld voor het interne proces bij het bevoegde gezag en het informele deel van de procedure (participatie, samenwerking)

² Deze documentversie is bedoeld voor het interne proces bij het bevoegde gezag en het informele deel van de procedure (participatie, samenwerking)

Tabel 3 Vergelijking met huidige rechtsfiguren en RO Standaarden

Onderwerp	Specificatie
Vergelijkbaar met/ voortzetting van huidige rechtsfiguur	Structuurvisie op basis van Wro
Voortzetting van instrument in RO Standaarden	Ja, structuurvisie
INSPIRE thema	Planned Land Use: SpatialPlan

2.3 De inhoud van de omgevingsvisie

In deze paragraaf wordt de inhoud van de omgevingsvisie beschreven, met in subparagraaf 2.3.1 een overzicht van de belangrijkste onderwerpen waarover in de omgevingsvisie regels moeten of kunnen worden gesteld. Subparagrafen 2.3.2 en 2.3.3 hebben alleen betrekking op het omgevingsplan en is daarmee niet van toepassing voor de omgevingsvisie. Tenslotte wordt in subparagraaf 2.3.4 ingegaan op de overgang van de bestaande wet- en regelgeving naar de Omgevingswet.

2.3.1 Regels en onderwerpen omgevingsvisie

De Omgevingswet geeft geen sluitend overzicht van onderwerpen waarover in de omgevingsvisie regels gesteld moeten of kunnen worden. Wel is bepaald welke aspecten de fysieke leefomgeving in ieder geval omvat en welke gevolgen worden aangemerkt als gevolgen voor de fysieke leefomgeving. In de wet staan vervolgens -soms expliciet, vaker ook impliciet- specifiekere bepalingen over de kenmerken van de omgevingsvisie, zoals beginselen, aanpak en participatie die van toepassing zijn.

Tabel 4 biedt een overzicht van onderwerpen die in de omgevingsvisie aan de orde kunnen komen. Aan Rijk, provincies en gemeenten worden geen verplichtingen gesteld over de inhoud en wijze waarop zij invulling geven aan hun integrale strategische visie op de fysieke leefomgeving. Voor de samenstelling van deze tabel is gebruik gemaakt van de Omgevingswet met de voorgenomen wijzigingen die door het wetsontwerp Invoeringswet Omgevingswet (juli 2018) in de Omgevingswet worden aangebracht.

Tabel 4 Procedurele kenmerken omgevingsvisie

Onderwerp	Bron	Karakterisering/Toelichting
Inhoud op hoofdlijnen	art. 3.2 lid Ow	Een omgevingsvisie bevat: <ul style="list-style-type: none"> • een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, • de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied, • de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

Onderwerp	Bron	Karakterisering/Toelichting
Uitgangspunten	art. 2.1 lid 2 Ow art 3.3 Ow	Rekening houden met: <ul style="list-style-type: none"> • samenhang van relevante onderdelen en aspecten van fysieke leefomgeving en van de rechtstreeks betrokken belangen. • een aantal beginselen voor inhoudelijke sturing op het beleid voor de fysieke leefomgeving: <ul style="list-style-type: none"> – verzorgsbeginsel; – beginsel van preventief handelen; – beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron bestreden dienen te worden, en; – beginsel dat de vervuiler betaalt.
Integrale aanpak		<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunten en wensen voor de fysieke leefomgeving vanuit de verschillende thema's in beeld brengen. • Gewenste kwaliteiten en functies op hoofdlijnen beschrijven, uitgaande van opgaven en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. • Samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed, inclusief onder- en bovengrond op verschillende niveaus en het water. • Samenvoegen van verschillende terreinen en het in vroegtijdig stadium verbinden van mogelijk strijdige of juist mee-koppelende ontwikkelingen. • Accenten leggen en prioriteiten stellen binnen de omgevingsvisie.
Zelfbindend		<ul style="list-style-type: none"> • Geen doorwerking in juridische zin, ook niet tussen bestuurslagen. • Verantwoordelijkheden en omgevingsvisies van andere bestuursorganen maken wel onderdeel uit van de context waarbinnen het desbetreffende bestuursorgaan zijn visie vaststelt.

Onderwerp	Bron	Karakterisering/Toelichting
Sturingsfilosofie		In de omgevingsvisie kan worden ingegaan op sturingsfilosofie, waarmee de eigen rol van het vaststellende bestuursorgaan bij de realisatie van die visie wordt belicht en de voorziene rol van anderen.
Inzet instrumenten		Beleidsuitwerking en uitvoering vindt in samenhang plaats via de inzet van andere type instrumenten, zoals economische, financiële, juridische, beleidsmatige en communicatieve instrumenten. Voorbeelden van de juridische instrumenten zijn het programma, de omgevingsverordening en het omgevingsplan.
Participatie	Ob	Bij het vaststellen van een omgevingsvisie wordt aangegeven hoe maatschappelijke organisaties, burgers, bedrijven en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn.

2.3.2 Regels en besluiten die leiden tot wijziging omgevingsplan

Deze paragraaf is niet van toepassing op de omgevingsvisie.

2.3.3 Omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit

Deze paragraaf is niet van toepassing op de omgevingsvisie.

2.3.4 Overgangsfase

Voor Rijk, provincies en gemeenten is het verplicht een omgevingsvisie vast te stellen. Hoewel de Omgevingswet geen doorwerking kent van de omgevingsvisie van een hoger bestuursorgaan naar de omgevingsvisie van andere bestuursorganen, spelen de omgevingsvisies van andere bestuursorganen wel een rol bij de beleidsvorming.

Voor de omgevingsvisies van gemeenten en provincies is de nationale omgevingsvisie van bijzondere betekenis. Daarom heeft het kabinet het voornemen om de nationale omgevingsvisie al voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet vast te stellen. Voor gemeenten is het van belang om de provinciale omgevingsvisie te betrekken bij het opstellen van hun eigen omgevingsvisie. Daarom wordt de provincies gevraagd om hun omgevingsvisie zo snel mogelijk vast te stellen en geldt er voor hen geen uitgestelde werking van de plicht een omgevingsvisie vast te stellen.

De gemeenten krijgen wel een overgangstermijn: op grond van het overgangsrecht geldt de verplichting een omgevingsvisie te hebben voor hen vanaf een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Gestreefd wordt naar een overgangstermijn van drie jaar. Het overgangsrecht maakt het overigens (onder voorwaarden) voor gemeenten ook mogelijk om al voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet een omgevingsvisie vast te stellen. Er geldt geen overgangsrecht in de zin van een gelijkstelling van onder de oude

wetgeving vastgestelde visie-achtige documenten met de omgevingsvisie. Om te voorkomen dat er ten aanzien van bepaalde majeure onderwerpen helemaal geen beleid geldt, blijven de hoofdzaken van gemeentelijke milieubeleidsplannen, verkeers- en vervoersplannen en structuurvisies gelden totdat een gemeentelijke omgevingsvisie van kracht wordt.

3 Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten beschreven. Deze uitgangspunten zijn mede gebruikt als bouwstenen voor de ontwikkeling van de TPOD's. Deze informatie is met name beschrijvend van aard en dient het doel achtergrond te bieden voor deel B, dat de modellering van de omgevingsvisie beschrijft en voortbordurt op de uitgangspunten beschreven in dit hoofdstuk.

3.1 Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van omgevingsdocumenten

Het proces begint intern bij het bevoegd gezag en/of bij de initiatiefnemer. Daarna volgt een informeel deel dat bestaat uit participatie en (voor)overleg. Daarbij legt het bevoegde gezag dan wel een initiatiefnemer een voorstel, voornemen of een vraagstuk voor aan externe partijen, zoals bewoners en bedrijven uit de betreffende omgeving en andere bevoegde gezagen. Deze informele fase is vormvrij. Het bevoegd gezag (dan wel de initiatiefnemer) kan zelf een medium kiezen voor participatie en/of overleg: een document, een website, een film etc. In het informele deel van het proces kan ook een informele versie van het omgevingsdocument gebruikt worden die aan de STOP- en TPOD-standaarden voldoet. De standaarden maken dat mogelijk door ook een conceptversie van omgevingsdocumenten aan te bieden.

Bij het opstellen van het omgevingsdocument ten behoeve van het formele deel van het proces moet gebruik gemaakt worden van de standaarden STOP en TPOD. De standaarden ondersteunen ook dit opstelproces. Na het opstellen van het omgevingsdocument volgen publicatie en kennisgeving van het ontwerp van het omgevingsdocument en later publicatie of bekendmaking van het besluit op overheid.nl.

Op overheid.nl worden alleen ontwerp- en vastgestelde besluiten gepubliceerd respectievelijk bekendgemaakt. Op dit moment is nog niet bekend of, en zo ja waar, zal worden voorzien in een landelijk beschikbare omgeving waarin ook informele versies van de omgevingsdocumenten beschikbaar gesteld en geraadpleegd kunnen worden.

3.2 Omgevingsdocumenten met en zonder regels

Er is onderscheid tussen omgevingsdocumenten die regels bevatten, zoals het omgevingsplan, en omgevingsdocumenten die geen regels bevatten, zoals de omgevingsvisie.

Omgevingsdocumenten die regels bevatten, zullen vanuit de gebruikerstoepassing van het DSO het meest bevestigd worden. Daarom worden aan die omgevingsdocumenten extra eisen gesteld ten behoeve van de bekendmaking en zijn er extra mogelijkheden aan toegevoegd voor bevestiging en raadpleging. Om deze reden besteden de standaarden extra aandacht aan deze categorie als het gaat om tekststructuur, relatie met werkingsgebieden en weergave.

De omgevingsdocumenten zonder regels hebben een ander karakter. Ze hebben een vrijere opzet en kennen geen artikelsgewijze indeling. Hiervoor geldt dan ook een aantal eisen niet die wel voor de omgevingsdocumenten met regels gelden, zoals vaste tekststructuren. De specificaties voor de tekststructuur zijn opgenomen in hoofdstuk B5.

3.3 Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde Regeling

Omgevingsdocumenten komen tot stand door het nemen van een initieel besluit (het eerste besluit waarbij een volledig omgevingsdocument wordt vastgesteld) en worden vervolgens door wijzigingsbesluiten gewijzigd. Omgevingsplannen, omgevingsverordeningen, waterschapsverordeningen, AMvBs, Mr en omgevingsvisies moeten in geconsolideerde vorm beschikbaar gesteld worden. In de geconsolideerde Regeling worden alle achtereenvolgens genomen wijzigingsbesluiten verwerkt tot een doorlopende versie van de omgevingsvisie. In hoofdstuk B4.3 wordt dit nader beschreven.

Een groot deel van de bepalingen van dit toepassingsprofiel is met name van toepassing op de geconsolideerde Regeling van het omgevingsdocument en minder op wijzigingsbesluiten. Een wijzigingsbesluit zal namelijk vooral het verschil met de vorige geconsolideerde Regeling laten zien. Zie voor het muteren door middel van wijzigingsbesluiten en het consolideren van die besluiten tot een (Toestand van een) nieuwe Regeling ook paragraaf 3.7.

3.4 Annoteren

Onder annoteren verstaan we het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen, gegevens die deze besluiten en regelingen machineleesbaar maken. Dit zorgt er voor dat het besluit of de regeling gestructureerd bevroegbaar is en dat locaties en andere gegevens op een kaart weergegeven worden. De gegevens die bij het annoteren worden toegevoegd worden niet in de voor de mens leesbare tekst weergegeven. Voor degene die dat wil zijn ze wel terug te vinden. Het annoteren van omgevingsdocumenten met IMOW-objecten is beschreven in hoofdstuk B6.

3.5 Waardelijsten

Een waardelijst is een collectie van waarden die gebruikt kunnen worden bij het annoteren. Bij veel attributen van annotaties hoort een waardelijst met vooraf gedefinieerde waarden. Waardelijsten zijn er in twee vormen: gesloten waardelijsten en open waardelijsten. In de toepassingsprofielen voor de omgevingsdocumenten bedoelen we daar het volgende mee:

- gesloten waardelijst: een lijst met vooraf gedefinieerde waarden waaruit gekozen moet worden. Deze waardelijst wordt centraal beheerd en kan alleen beheermatig gewijzigd worden, aangezien een wijziging direct effect heeft op de werking van en functionaliteiten van de applicaties van DSO-LV en LVBB;
- open waardelijst: een lijst met vooraf gedefinieerde waarden. Wanneer de gewenste waarde op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt. Als de gewenste waarde niet op de waardelijst voorkomt, wordt door het bevoegd gezag een eigen waarde gedefinieerd. Deze waarde wordt niet aan de waardelijst toegevoegd.

In paragraaf B6.3 is aangegeven voor welke attributen een waardelijst geldt en of deze gesloten of open is.

3.6 Presentatiemodel

De inhoud van een omgevingsdocument dient kenbaar te zijn. Daarom moet een omgevingsdocument niet alleen machineleesbaar worden aangeboden, maar is ook een voor

de mens te interpreteren presentatie noodzakelijk. Uitgangspunt is dat de tekst, de bijbehorende locaties en waarden op de verschillende locaties zo overzichtelijk worden gepresenteerd dat de raadpleger ze kan interpreteren.

Het presentatiemodel richt zich op de mensleesbare vorm van het presenteren. Onder presenteren verstaan we het weergeven en visualiseren van de inhoud van een besluit of regeling in een voorgedefinieerde vorm (gebruik van symbolen, kleur, lijndikte, arcering, karakterset) conform een afgesproken standaard. Het presentatiemodel beschrijft daarbij de wijze van presenteren van tekst, locaties en waarden en het presenteren van wijzigingen in een wijzigingsbesluit.

De mensleesbare presentatie van tekst toont de hiërarchie van de structuurelementen van die tekst. De mensleesbare presentatie van locaties maakt gebruik van de annotaties met IMOW-objecten, waardelijsten en symbolisatietabellen. Een symbolisatietabel is de koppeling die gebruikt wordt bij de presentatie van een locatie en waarden op een kaartbeeld. In de symbolisatietabel zijn afspraken vastgelegd over de symboliek waarmee een annotatie wordt gepresenteerd. Het mechanisme koppelt de waarde uit een gesloten waardelijst aan de bijbehorende, afgesproken, symboolcode. De symbolisatietabel wordt gebruikt bij de standaard geharmoniseerde weergave. Het bevoegd gezag kan voor de officiële bekendmaking hiervan afwijken en een eigen symbolisatie kiezen.

Naast de presentatie van tekst, locaties en waarden legt het presentatiemodel ook vast hoe wijzigingen in een wijzigingsbesluit worden gepresenteerd. In een wijzigingsbesluit moet in mensleesbare, inzichtelijke en begrijpelijke vorm datgene getoond worden wat door het besluit verandert in de geconsolideerde Regeling; dit betreft zowel tekst, locatie als waarden.

3.7 Muteren en consolideren

In dit toepassingsprofiel zijn vooral de specificaties voor de geconsolideerde Regeling van de omgevingsvisie beschreven. Er zullen echter ook vaak besluiten tot wijziging van de omgevingsvisie genomen worden. Hoe wijzigingsbesluiten er voor de bekendmaking en consolidatie uit moeten zien en hoe ze moeten worden aangeleverd, is beschreven in de STOP-documentatie. Hoe het wijzigen van IMOW-objecten in zijn werk gaat is in het document 'IMOW Muteren – in de keten bevoegd gezag – LVBB – DSO-LV' beschreven.

3.8 Metadata

Informatie en specificaties voor de metadata bij omgevingsdocumenten is te vinden in de STOP-documentatie.

B Modellerings van de omgevingsvisie

Dit deel beschrijft de modellering van de omgevingsvisie en voorziet in de vertaling van (een deel van) de kenmerken van A2.2Tabel 1 tot en met A2.3.1Tabel 4 uit hoofdstuk A2 naar het model dat de kenmerken structureert en aan elkaar relateert. Het model legt uit hoe de omgevingsvisie zodanig gestructureerd wordt, dat het machineleesbaar en op een gestandaardiseerde manier uitwisselbaar wordt.

Hoofdstuk 4 beschrijft besluit, besluitonderdelen en geldende en geconsolideerde Regeling van de omgevingsvisie. In hoofdstuk 5 wordt het tekstmodel beschreven en de toepassing daarvan op de omgevingsvisie. Hoofdstuk 6 beschrijft het Informatiemodel Omgevingswet. Hoofdstuk 7 tot slot beschrijft het proces van plan maken tot publicatie: het aanleveren aan LVBB en het raadplegen op overheid.nl en in DSO-LV.

IMOW en de toepassing daarvan vormen een domeinspecifieke toepassing van STOP. Om een omgevingsdocument op te stellen en juridisch juist te kunnen bekendmaken is het uiteraard ook nodig om te voldoen aan de specificaties van STOP. Hoe dat moet is beschreven in de STOP-standaard.

4 Besluit, besluitonderdelen en omgevingsvisie

Deze paragraaf geeft een beschrijving van de onderdelen waaruit het besluit waarbij een omgevingsvisie of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat.

4.1 Besluit en besluitonderdelen

4.1.1 Toelichting

Een omgevingsvisie heeft een vrijtekststructuur en kent geen onderscheid in de drie afzonderlijke besluitonderdelen die voor omgevingsdocumenten met regels wel gelden. Voor de omgevingsvisie geldt dat het bevoegd gezag de inhoud van de omgevingsvisie inclusief het besluit tot vaststelling (of wijziging) van de omgevingsvisie, aanlevert via de LVBB aan het DSO.

Deel één: besluit tot vaststelling

Dit deel van het besluit bestaat uit de vaststellingsdocumenten en de motivering van het besluit tot vaststelling c.q. wijziging van de omgevingsvisie. Het lijkt op een combinatie van het raadsbesluit, het raadsvoorstel, de zienswijzennota en de toelichting met bijlagen bij de gemeentelijke structuurvisie op basis van de Wet ruimtelijke ordening.

Dit deel begint met de vaststellingsdocumenten: de overwegingen van de gemeenteraad c.q. burgemeester en wethouders die leiden tot het nemen van het besluit, waaronder de wijze waarop met de ingekomen zienswijzen is omgegaan en het voorstel tot het nemen van dit besluit (vergelijkbaar met het raadsvoorstel en raadsbesluit tot vaststelling van de structuurvisie op grond van de Wet ruimtelijke ordening, inclusief de zienswijzennota). Daarna volgt de motivering: de inhoudelijke onderbouwing van het besluit. Er wordt toegelicht op welke wijze gevolg is gegeven aan het beleid van andere bevoegde gezagen en de inbreng van externe partijen in het participatieproces. In het geval van een wijzigingsbesluit wordt in dit deel onder andere gemotiveerd op welke onderdelen de omgevingsvisie wordt aangepast, en wordt verwezen naar voor die wijzigingen relevant beleid uit de omgevingsvisies van andere bevoegde gezagen.

Ter ondersteuning van de motivering kunnen bijlagen met onderzoeksgegevens en bescheiden bij dit eerste deel van het vaststellingsbesluit gevoegd zijn.

Bovenstaand beschreven proces voor de vaststelling van een gemeentelijke omgevingsvisie is min of meer vergelijkbaar met het besluit tot vaststelling van een omgevingsvisie van een provincie of het Rijk.

Deel twee: omgevingsvisie

Dit deel van het besluit bestaat uit de daadwerkelijke inhoud van de omgevingsvisie. Het bestaat ook uit de bij de tekst behorende locaties. Bij dit tweede deel kunnen bijlagen worden gevoegd.

In het geval van een wijzigingsbesluit wordt in dit deel concreet aangegeven op welke wijze de omgevingsvisie wordt aangepast. Aangegeven wordt welke tekstonderdelen worden toegevoegd, geschrapt, gewijzigd of vervangen door andere. Dit deel van het wijzigingsbesluit is vergelijkbaar met de wijziging van een wet of een verordening. Dit deel wordt weergegeven in 'renvooiweergave'; een weergave waarin met visuele middelen wordt duidelijk gemaakt wat wordt toegevoegd of geschrapt.

De besluitonderdelen zijn schematisch weer gegeven in Figuur 1.

Figuur 1 Schematische weergave besluitonderdelen

4.1.2 Norm

Het besluit tot vaststelling of wijziging van de omgevingsvisie bestaat uit twee onderdelen, met de volgende inhoud:

- Deel een: besluit tot vaststelling, verplicht onderdeel.
- Deel twee: de omgevingsvisie, verplicht onderdeel.

Aan ieder van deze twee onderdelen kunnen bijlagen worden toegevoegd.

4.2 De actuele geldende versie van de omgevingsvisie

De opeenvolgende besluiten tot vaststelling of wijziging van de omgevingsvisie vormen samen de actueel geldende omgevingsvisie van het bevoegd gezag. Belanghebbenden zijn bij raadpleging van de omgevingsvisie verzekerd van het actuele (strategische) beleid op de fysieke leefomgeving van het betreffende bevoegd gezag.

4.3 De geconsolideerde Regeling van de omgevingsvisie

Naast de verzameling van tweede delen van alle besluiten tot vaststelling of wijziging van de omgevingsvisie die samen de juridisch geldende versie van de omgevingsvisie vormen, is er ook een geconsolideerde Regeling van de omgevingsvisie. Een geconsolideerde Regeling bevat de inhoud van een regeling zoals die geldt op een bepaald moment. De geconsolideerde Regeling wordt afgeleid uit het initiële besluit waarin steeds de (in werking getreden) wijzigingen uit de wijzigingsbesluiten zijn verwerkt tot een doorlopende versie van de omgevingsvisie.

De geconsolideerde Regeling vormt de basis voor de weergave van de regeling in de LVBB en van omgevingsvisie dat in DSO-LV te raadplegen is. Wanneer bij de omgevingsvisie bijlagen zijn bijgevoegd worden die in de geconsolideerde Regeling opgenomen; wijzigingen die door het besluit in bestaande bijlagen worden aangebracht (aanpassingen in bestaande bijlagen of het geheel verwijderen van één of meer bijlagen) worden in de geconsolideerde Regeling verwerkt.

5 Toepassing van het IMOP-tekstmodel op omgevingsdocumenten

In het InformatieModel voor Officiële Publicaties (IMOP) is een volledige beschrijving van het IMOP-tekstmodel opgenomen. Het IMOP-tekstmodel benoemt tekstobjecten en beschrijft de structuur waarin die tekstobjecten toegepast kunnen worden. Het tekstmodel geldt voor alle officiële overheidspublicaties. Specifieke typen publicaties hebben een specifiek profiel op het IMOP-tekstmodel.

In dit document wordt beschreven hoe het IMOP-tekstmodel op de omgevingsvisie moet worden toegepast.

5.1 Soorten tekststructuur

IMOP onderscheidt voor inhoudelijke tekst twee soorten tekststructuren:

- Artikelstructuur: de tekststructuur waarbij het lichaam³ van een (formele) regeling is opgebouwd uit één of meer artikelen;
- Vrijetekststructuur: de tekststructuur die wordt gebruikt voor juridisch authentieke documenten die geen artikelen bevatten, zoals visiedocumenten en projectbesluiten. Deze tekststructuur wordt ook toegepast in documentdelen buiten het lichaam van de regeling met een artikelstructuur, zoals het motiveringsdeel en bijlagen.

Het omgevingsvisie zelf én de geconsolideerde Regeling van de omgevingsvisie bestaan uit vrije tekst en kennen derhalve een Vrijetekststructuur. Het motiveringsdeel en de (facultatieve) artikelsgewijze toelichting hebben een Vrijetekststructuur. Ook de eventuele bijlagen bij de omgevingsvisie en bij de motivering hebben een Vrijetekststructuur.

5.2 Specificatie van de Artikelstructuur

De Artikelstructuur is niet van toepassing op de omgevingsvisie.

5.3 Specificatie van de Vrijetekststructuur voor de omgevingsvisie

Zoals in paragraaf 5.1 is beschreven is de Vrijetekststructuur de tekststructuur voor juridisch authentieke documenten waarvan het lichaam van de regeling geen artikelen bevat, zoals de omgevingsvisie, het projectbesluit en de reactieve interventie. De Vrijetekststructuur kent specificaties voor het lichaam van tekst met Vrijetekststructuur en specificaties voor de overige onderdelen, oftewel die onderdelen die niet tot het lichaam behoren. Die worden in de navolgende paragrafen beschreven.

5.3.1 Tekstelementen voor het lichaam van de omgevingsvisie

5.3.1.1 Toelichting

De tekststructuren van IMOP kennen structurelementen, elementen met inhoud, de inhoud zelf en een overkoepelend element. Structurelementen zijn die elementen die de tekst structureren maar zelf geen inhoud bevatten; voorbeeld voor instrumenten met

³ Lichaam van de regeling als bedoeld in Aanwijzing 3.53 van de Aanwijzingen voor de regelgeving en in IMOP

Vrijetekststructuur is FormeleDivisie. Het element met inhoud is de FormeleInhoud. Voorbeelden van de inhoud zelf zijn Alinea, Tabel en Figuur. Het overkoepelende element van het Lichaam is Regeling. In de navolgende tekst gebruiken we 'tekstelement' als term voor de vier element-soorten tezamen. Er gelden enige specificaties, die tot een minimum beperkt zijn opdat bestuursorganen flexibel zijn om deze onderdelen zoveel mogelijk naar eigen inzicht vorm te geven.

5.3.1.2 *Norm*

Voor de tekstelementen voor het lichaam van de omgevingsvisie gelden de volgende specificaties:

- Er zijn drie tekstelementen beschikbaar: FormeleDivisie, FormeleInhoud en Inhoud.
- FormeleDivisie is het structuurelement dat gebruikt wordt voor de structurering van de overige onderdelen.
- De opsteller kan de tekst naar eigen inzicht hiërarchisch indelen in FormeleDivisies.
- FormeleDivisie kan alleen FormeleDivisie en FormeleInhoud bevatten.
- Iedere FormeleDivisie moet worden voorzien van een Kop. Een Kop kan bestaan uit de Kop-elementen Nummer, Label (zoals hoofdstuk, paragraaf, etc.) en Opschrift. De opsteller is vrij in het gebruik van de Kop-elementen, zolang er maar een Kop is.
- FormeleInhoud bevat verplicht Inhoud die kan bestaan uit onder andere Alinea, Figuur, Lijst en Tabel. Een compleet overzicht van alle inhoud-elementen is te vinden in het IMOP-tekstschema met de bijbehorende documentatie.
- FormeleInhoud bevat juridische inhoud, de feitelijke inhoud binnen een FormeleDivisie.
- FormeleInhoud kan optioneel een Kop bevatten. Een Kop kan bestaan uit de Kop-elementen Nummer, Label (zoals hoofdstuk, paragraaf, etc.) en Opschrift. De opsteller is vrij in het gebruik van de Kop-elementen, zolang er maar een Kop is.
- Tekst in FormeleInhoud kan gemarkeerd worden, bijvoorbeeld als een citaat, een casus of een voorbeeld.

5.3.2 **Tekstelementen voor de overige onderdelen van de omgevingsvisie**

5.3.2.1 *Toelichting*

De overige onderdelen van de omgevingsvisie zijn de motivering van het besluit, bijlagen en eventueel een toelichting. Voor deze onderdelen zijn de tekstelementen Divisie en Inhoud beschikbaar. Het structuurelement Divisie zorgt voor de structurering van de tekst. Er gelden enige specificaties, die tot een minimum beperkt zijn opdat bestuursorganen flexibel zijn om deze onderdelen zoveel mogelijk naar eigen inzicht vorm te geven.

5.3.2.2 *Norm*

Voor de structuur van deze onderdelen gelden de volgende specificaties:

- Er zijn twee tekstelementen beschikbaar: Divisie en Inhoud.
- Divisie is het structuurelement dat gebruikt wordt voor de structurering van de overige onderdelen.
- De opsteller kan de tekst naar eigen inzicht hiërarchisch indelen in Divisies.
- Divisie kan alleen Divisie en Inhoud bevatten.
- Inhoud bestaat uit onder andere Alinea, Figuur, Lijst en Tabel. Een compleet overzicht van alle inhoud-elementen is te vinden in het IMOP-tekstschema met de bijbehorende documentatie.
- Iedere Divisie moet worden voorzien van een Kop. Een Kop kan bestaan uit de Kop-elementen Nummer, Label (zoals hoofdstuk, paragraaf, etc.) en Opschrift. De opsteller is vrij in het gebruik van de Kop-elementen, zolang er maar een Kop is.

5.4 Standaardindeling omgevingsvisie

De omgevingsvisie kent geen voorgeschreven standaardindeling.

5.5 Begripsbepalingen

Het gebruik van begripsbepalingen is niet van toepassing op de omgevingsvisie.

5.6 Meet- en rekenbepalingen

Het gebruik van meet- en rekenbepalingen is niet van toepassing op de omgevingsvisie.

5.7 Verwijzing

5.7.1 Toelichting

Een stuk tekst kan een verwijzing naar een ander tekstelement of ander document bevatten. Voorbeelden hiervan zijn:

- de verwijzing vanuit een begrip in een tekstelement naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd;
- de verwijzing vanuit een tekstelement naar een wettelijke bepaling.

Het gaat hier om een simpele verwijzing; de verhouding tussen het ene tekstelement en het andere tekstelement of document is niet gekwalificeerd. Met de hier beschreven verwijzing wordt ook uitdrukkelijk niet de verwijzing vanuit een tekstelement naar een informatieobject bedoeld.

Het model maakt het mogelijk de hier bedoelde verwijzing te maken. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de generieke xml-elementen IntRef (voor verwijzingen tussen tekstelementen binnen een omgevingsdocument) en ExtRef (voor verwijzingen vanuit een omgevingsdocument naar (tekstelementen in) andere documenten; dat kunnen omgevingsdocumenten, maar ook andere typen documenten zijn). Een verwijzing kan gemaakt worden naar een tekstelement in de omgevingsvisie zelf, maar ook naar (tekstelement in) een ander document.

Bij een verwijzing naar een ander document is aandacht nodig voor de formulering van de verwijzing. Wanneer een algemene verwijzing naar het andere document wordt gemaakt, dus zonder te verwijzen naar een specifieke versie daarvan, zou een wijziging in het andere document onbedoeld kunnen leiden tot wijziging van de omgevingsvisie zonder dat daar een besluit van het bevoegd gezag aan ten grondslag ligt. Zo'n algemene verwijzing zonder specifieke versie noemen we een dynamische verwijzing. Wanneer het ongewenst is dat een wijziging in het andere document rechtstreeks invloed heeft op de omgevingsvisie kan een statische verwijzing worden gemaakt. Er wordt dan expliciet verwezen naar een specifieke versie van dat andere document, of meer algemeen naar de versie die geldig is op het moment van terinzageleggen van het ontwerpbesluit tot vaststelling of wijziging van de omgevingsvisie dan wel het moment van inwerkingtreden van dat besluit.

Ten behoeve van de goede raadpleegbaarheid van de omgevingsvisie wordt sterk aanbevolen om in ieder geval gebruik te maken van de verwijzing vanuit een begrip in een tekstelement naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd.

5.7.2 Norm

Voor het maken van de verwijzing wordt gebruik gemaakt van de generieke xml-elementen IntRef (voor de verwijzing naar een ander tekstelement in hetzelfde document) en ExtRef (voor de verwijzing naar (tekstelementen in) een ander document).

5.8 Thema

5.8.1 Toelichting

In de omgevingsvisie kan worden aangegeven welk Thema een tekst heeft. Doel van het kenmerken van Thema is het kernachtig weergeven van de grondgedachte achter een onderdeel van het omgevingsdocument of om samenhang te creëren tussen verschillende omgevingsdocumenten. Er is een uitbreidbare waardelijst voor Thema. Een voorbeeld van een waarde voor Thema is Energie. Thema wordt niet op een kaartbeeld weergegeven.

5.8.2 Norm

Voor het annoteren van Thema is de volgende eigenschap nodig:

- Thema: de naam van het thema. Voor Thema geldt een uitbreidbare waardelijst.

5.9 Groep

5.9.1 Toelichting

In de omgevingsvisie kunnen tekstelementen in groepen ingedeeld worden middels de annotatie Groep. Groep biedt de mogelijkheid alinea's, tussenkoppen en lijst-items te voorzien worden van een tekstlabel waarin de strekking van de geselecteerde tekst aan de hand van enkele steekwoorden weergegeven kan worden. Hierbij wordt geen gebruik gemaakt van waardelijsten zodat alle flexibiliteit bestaat om veranderlijke termen of kenmerken die niet geüniformeerd gebruikt worden op te nemen. Een voorbeeld hiervan zijn de ambities die in een visie beschreven worden. Groep wordt niet op het kaartbeeld weergegeven.

5.9.2 Norm

Voor het annoteren van Groep zijn de volgende gegevens nodig:

- Groepsnaam: Het is verplicht een naam bestaande uit letters en evt. cijfers op te geven.

6 Het Informatiemodel Omgevingswet

6.1 Inleiding

IMOW beschrijft vanuit een informatiekundige blik alle aspecten die van belang zijn voor het annoteren van omgevingsdocumenten bij het opstellen van omgevingsdocumenten en ten behoeve van de informatieverschaffing in DSO-LV.

In dit hoofdstuk wordt de toepassing van IMOW voor de omgevingsvisie toegelicht. Paragraaf B6.2 beschrijft de hoofdlijnen van IMOW die voor alle omgevingsdocumenten met regels van toepassing zijn. Paragraaf 6.3 bevat het IMOW-UML-klassediagram voor de omgevingsvisie met een korte toelichting op het diagram. Paragraaf B6.4 beschrijft in detail de toepassing van het annoteren met IMOW-objecten op de omgevingsvisie.

6.2 De hoofdlijnen van IMOW voor omgevingsdocumenten met Vrijetekststructuur

6.2.1 FormeleInhoud en Tekstdeel

FormeleInhoud is de STOP/TPOD-term voor de kleinste *zelfstandige* eenheid van (een of meer) bij elkaar horende Tekstdelen in een tekst met Vrijetekststructuur.

Tekstdeel is een conceptuele constructie die, zoals in paragraaf 6.4.2 wordt beschreven, noodzakelijk is om onderdelen van een FormeleInhoud een eigen Locatie te kunnen geven. FormeleInhoud bevat altijd ten minste één Tekstdeel en wanneer dat gewenst is kan FormeleInhoud meerdere Tekstdelen bevatten. In een FormeleInhoud met meerdere Tekstdelen zijn de individuele Tekstdelen minder makkelijk als zelfstandige eenheden te identificeren.

Bij bevraging in bijvoorbeeld DSO-LV zal altijd de volledige FormeleInhoud als resultaat worden weergegeven en niet het individuele Tekstdeel.

Een voorbeeld waarin een FormeleInhoud één tekstdeel bevat:

De kaart stedelijke opgaven verbeeldt belangrijke integrale opgaven voor de toekomstige ontwikkeling van de stad. Daarmee is deze kaart een actualisatie en uitbreiding van de kaart van de stad.

Een voorbeeld waarin een FormeleInhoud meerdere tekstdelen bevat:

Uitwerkingsopgaven:

- Goede balans vinden tussen top-down sturing op energietransitie en kansen voor bottom-up initiatief
- Pilot gebied benoemen voor verduurzaming woningvoorraad en wijkvernieuwing. Stadsdeel Zuid of een deel ervan lijkt daarvoor geschikt.

6.2.2 Informatieobject en Noemer

In besluiten kan informatie worden opgenomen die niet in tekstuele vorm op een voor de mens leesbare manier weergegeven kan worden. De geometrische begrenzing van een locatie is daar een voorbeeld van; gedacht kan ook worden aan een geluidsfragment of videofragment. STOP gebruikt het informatieobject als bedoeld in Aanwijzing 3.50 van de Aanwijzingen voor de regelgeving om dergelijke informatie op een juridisch juiste manier vast te leggen en er vanuit een besluit naar te verwijzen. Een informatieobject dat de geometrische begrenzing van een locatie vastlegt (oftewel de coördinaten van de grens van

een gebied bevat), wordt een geografisch informatieobject genoemd. Vooralsnog ondersteunt STOP alleen geografisch informatieobjecten en geen informatieobjecten voor geluidfragmenten of videofragmenten.

Een informatieobject is een op zichzelf staand object voor het opslaan en via internet ontsluiten van informatie die niet op een voor de mens leesbare manier in de tekst van het besluit kan worden weergegeven. In de tekst van het besluit wordt een verwijzing opgenomen naar het informatieobject waardoor de inhoud ervan onderdeel wordt van het besluit. De systematiek waarmee informatieobjecten machineleesbaar worden vastgelegd en de manier waarop in het besluit naar het informatieobject wordt verwezen zorgen ervoor dat:

- 1 de informatie permanent via de verwijzing is terug te vinden;
- 2 de informatie met algemeen beschikbare software op een voor de mens begrijpelijke manier gepresenteerd kan worden;
- 3 de onveranderlijkheid van het informatieobject voldoende is gewaarborgd.

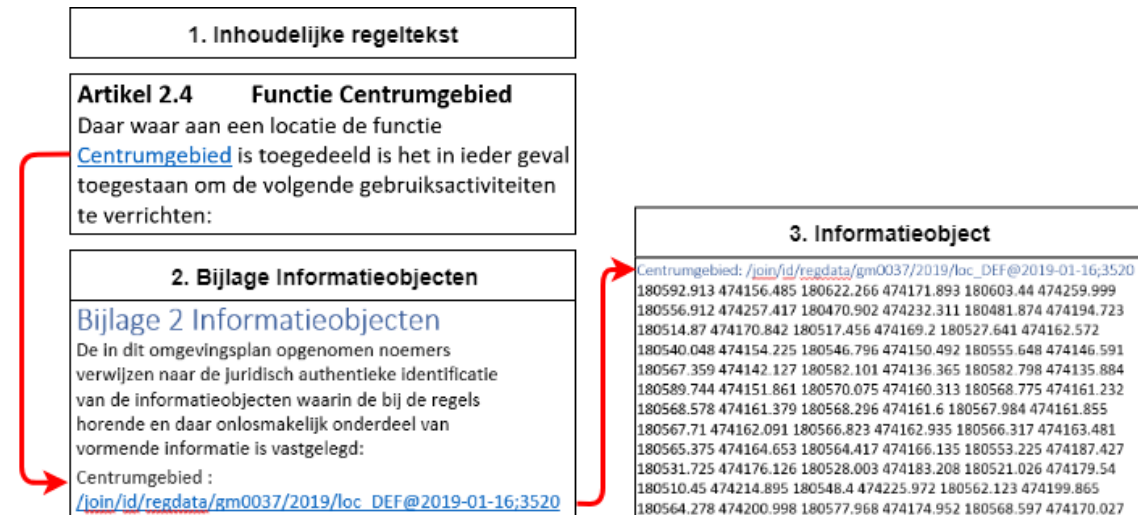
Het informatieobject is geen onderdeel of bijlage bij de tekst van het besluit, maar is een zelfstandige entiteit. Het wordt wel tegelijk met het besluit in het publicatieblad van het betreffende bevoegd gezag op officiële bekendmakingen.nl gepubliceerd. Door in de tekst van het besluit naar het informatieobject te verwijzen krijgt het informatieobject juridische status.

De Locatie of Locaties in een omgevingsvisie moet worden vastgelegd in een geografisch informatieobject. Het in de tekst van omgevingsdocumenten (juridisch juist) verwijzen naar het geografisch informatieobject gebeurt als volgt:

- In het Tekstdeel wordt de Noemer van het geografisch informatieobject (en dus ook van de Locatie(s)) opgenomen: een tekstuele aanduiding van de gegevensset, waaruit een lezer kan begrijpen waar het geografisch informatieobject betrekking op heeft.
- In de besluitbijlage Informatieobjecten wordt de Noemer opgenomen op een manier vergelijkbaar met een begrip en zijn definitie: bij wijze van definitie komt achter de Noemer de volledige identificatie van het geografisch informatieobject.
- In of bij het geografisch informatieobject wordt de Noemer opgenomen.

Het is praktisch wanneer de Noemer in het Tekstdeel wordt vormgegeven als link naar de betreffende Noemer in de bijlage en de identificatie van het geografisch informatieobject in de bijlage als link naar het geografisch informatieobject.

Een voorbeeld van deze verwijzing is weergegeven in de volgende figuur:

Figuur 2 Noemer en Informatieobject

Een geografisch informatieobject kan door meerdere regelingen en/of besluiten worden gebruikt. In het besluit wordt immers *verwezen* naar het geografisch informatieobject. Dat maakt het ook mogelijk om te verwijzen naar een geografisch informatieobject van een ander bevoegd gezag of een geografisch informatieobject van het eigen bevoegd gezag dat voor een ander instrument is gecreëerd. Voorwaarde is uiteraard dat het geografisch informatieobject voldoet aan de in STOP vastgelegde eisen aan een geografisch informatieobject.

De verwijzing naar een geografisch informatieobject kan statisch of dynamisch zijn. Bij een statische verwijzing wordt verwezen naar een specifieke versie van het geografisch informatieobject. Bij een dynamische verwijzing wordt versie-onafhankelijk verwezen naar een geografisch informatieobject. Wanneer dynamisch wordt verwezen naar een geografisch informatieobject van een ander bevoegd gezag is het mogelijk dat de Locatie van een Tekstdeel wijzigt zonder dat het verwijzende bevoegde gezag daarover een besluit heeft genomen. Bij de keuze tussen dynamisch en statisch verwijzen naar een geografisch informatieobject dienen deze gevolgen afgewogen te worden.

6.2.3 Locatie

IMOW kent Locatie voor het Tekstdeel en de inhoudelijke annotatie Gebiedsaanwijzing. Met Locatie wordt vastgelegd waar het Tekstdeel en de inhoudelijke annotaties van toepassing zijn.

De Locaties in een omgevingsdocument moeten voor de bekendmaking c.q. publicatie worden vastgelegd en aangeleverd in de vorm van een geografisch informatieobject en kennen een corresponderende Noemer, zie daarvoor paragraaf B6.2.2 Locatie heeft een aantal verschijningsvormen. Ze worden vastgelegd met Geometrie. Locatie en de toepassing ervan worden in detail beschreven in paragraaf B6.4.4.

6.2.4 Werkingsgebied

Niet van toepassing voor de Omgevingsvisie.

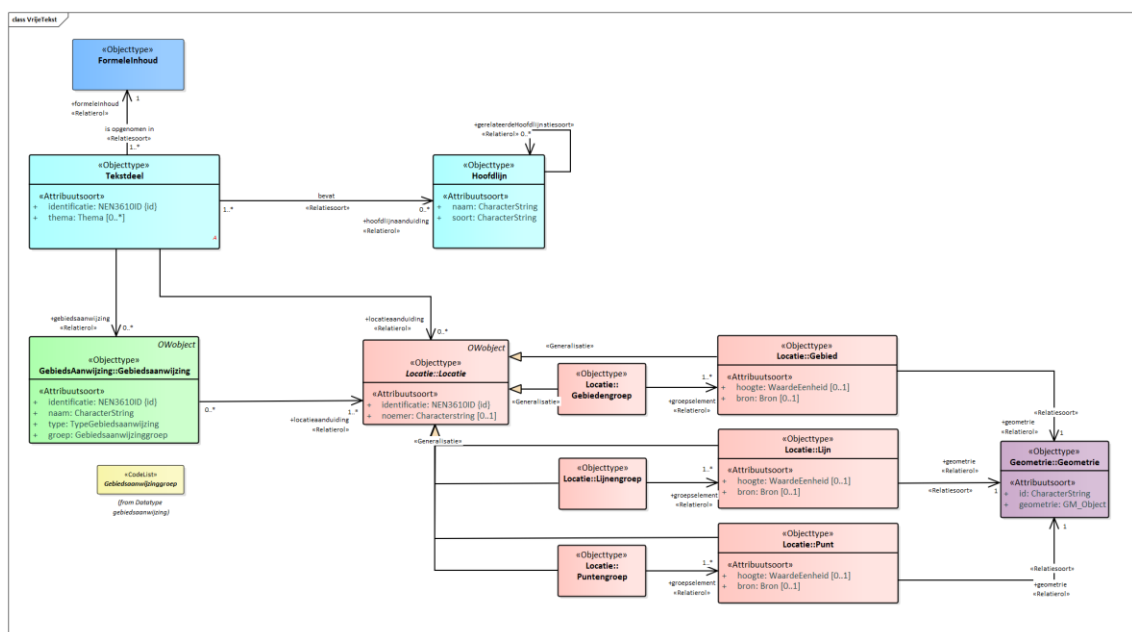
6.2.5 Annoteren met IMOW-objecten

STOP en IMOW maken het mogelijk om een Tekstdeel een Locatieaanduiding te geven door een verwijzing naar de Locatie van een Tekstdeel op te nemen. Een computer weet dan dat

beide bij elkaar horen, maar kan geen verdere betekenis aan die relatie geven en kan de Locatie ook niet voor een mens betekenisvol op een kaart weergeven. Dat kan wel met het in paragraaf A3.4 beschreven mechanisme annoteren: het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen die die besluiten en regelingen machineleesbaar maken. Annoteren zorgt er voor dat het besluit of de regeling gestructureerd bevraagbaar is en dat locaties en andere gegevens op een kaart weergegeven worden. Voor het annoteren van omgevingsdocumenten gebruikt TPOD de IMOW-objecten.

6.3 Het IMOW-UML-diagram

Figuur 3 toont het volledige IMOW-diagram in UML van de omgevingsvisie.

Figuur 3 UML-klassediagram van IMOW toegepast op de omgevingsvisie

In het diagram zijn in blauw de tekstobjecten weergegeven. Tekstdeel waarmee FormeleInhoud uit STOP/IMOP aan IMOW gekoppeld kan worden staat daarin centraal. In roze is Locatie met zijn verschijningsvormen weergegeven. Dit zijn de hoofdlijnen van IMOW die in paragraaf B6.2 al zijn beschreven. Het groene blokje staat voor het inhoudelijke annotatie-object Gebiedsaanwijzing. In de gele blokjes staan nadere specificaties. In het model is aangegeven welke waardelijsten van toepassing zijn. Het model bevat ook de attributen die het Presentatiemodel gebruikt om inhoudelijke annotaties te kunnen presenteren op een kaart.

In de volgende paragraaf worden de objecten in detail beschreven.

6.4 Annoteren met IMOW-objecten: de objecten en hun attributen in detail beschouwd

Deze paragraaf beschrijft hoe het annoteren met IMOW-objecten in zijn werk gaat. De objecten, de bijbehorende attributen en waardelijsten worden gedetailleerd toegelicht. Ook wordt de toepassing van het presentatiemodel voor de verschillende objecten beschreven en getoond.

Ieder onderdeel wordt volgens een vast stramien beschreven. Het begint met een toelichting op de toepassing: waarvoor en wanneer wordt het object of attribuut gebruikt. Daarna volgt een definitie van het object, om precies aan te geven waar het over gaat. Vervolgens wordt de norm gesteld. Deze subparagraaf begint steeds met een uitsnede van het IMOW-diagram met daarin die objecten en relaties die relevant zijn. De norm somt op welke attributen vereist zijn om correct te kunnen annoteren met dit IMOW-object, of het attribuut verplicht of optioneel is, hoe vaak het attribuut kan of moet voorkomen en of er een waardelijst voor het attribuut bestaat. De daarop volgende subparagraaf geeft een toelichting op de attributen en de waardelijsten. De laatste subparagraaf toont, indien aan de orde, hoe de toepassing van het presentatiemodel op het object er uit ziet.

6.4.1 Objecttype Regeltekst

Het objecttype Regeltekst is niet van toepassing op de Omgevingsvisie.

6.4.2 Objecttype Juridische regel

Het objecttype Juridische regel is niet van toepassing op de Omgevingsvisie.

6.4.3 Objecttype Tekstdeel

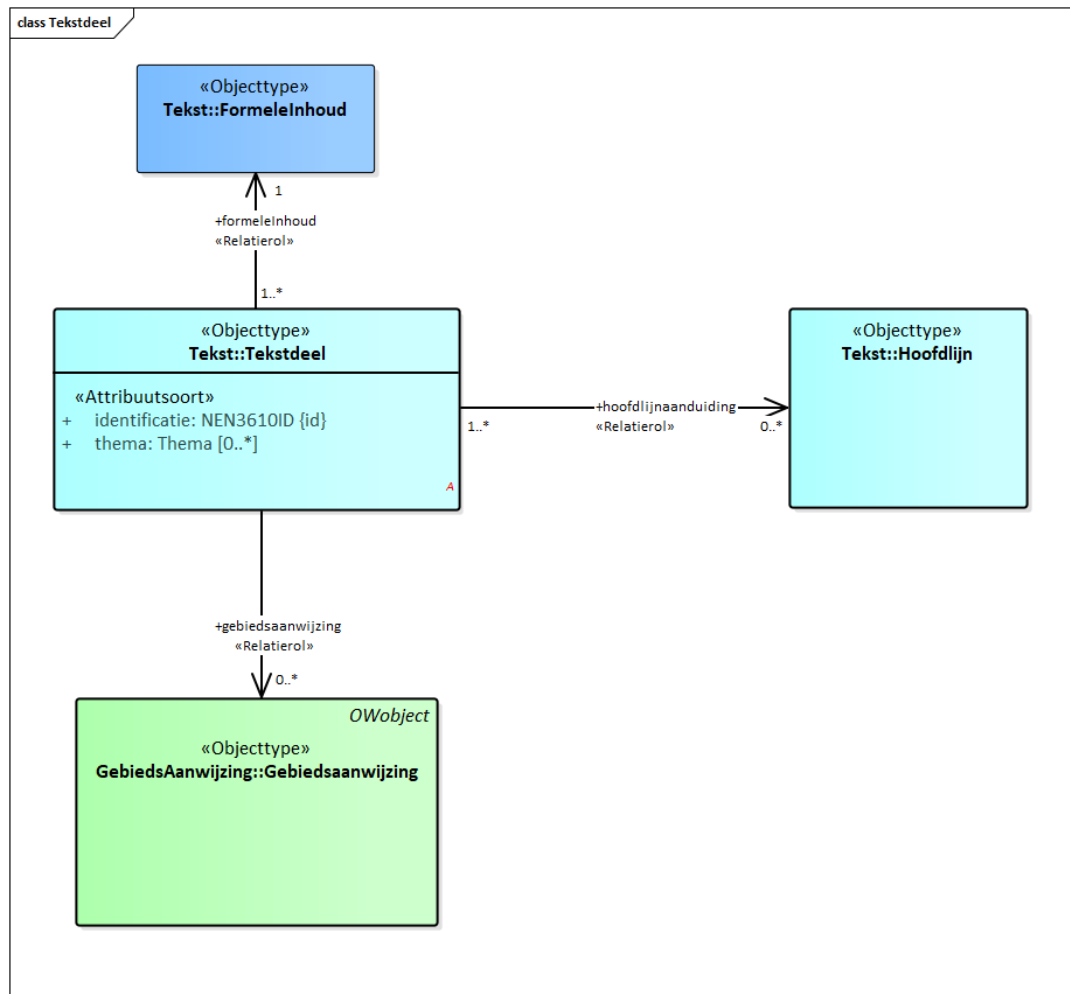
6.4.3.1 Toelichting op de toepassing

Tekstdeel is de STOP/TPOD-term voor de kleinste zelfstandige eenheid van ordening en informatie in een tekst met Vrijetekststructuur: FormeleInhoud. Ieder Tekstdeel heeft een Locatie: het gebied waar het Tekstdeel betrekking op heeft.

6.4.3.2 Definitie

Tekstdeel is de kleinste zelfstandige eenheid van (een of meer) bij elkaar horende teksten in een tekst met Vrijetekststructuur, te weten een FormeleInhoud.

6.4.3.3 Norm

Figuur 4 Tekstdeel UML diagram

Tekstdeel kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *thema*: de naam van het thema van de FormeleInhoud. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam van het thema, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Thema'. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *gebiedsaanwijzing*: de verwijzing van een specifieke FormeleInhoud naar (de identificatie van) de bijbehorende Locatie(s); attribuut dat een of meer specifieke Locatie(s) aanduidt waar deze FormeleInhoud van toepassing is. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.
- *hoofdlijnaanduiding*: de verwijzing van een specifieke FormeleInhoud naar (de identificatie van) de bijbehorende Hoofdlijn(en); attribuut dat een aan de hand van een tekstlabel FormeleInhoud verrijkt met aanvullende informatie ten behoeve van filtering. Optioneel attribuut. Komt zo vaak voor als gewenst.

6.4.4 Objecttype Locatie

6.4.4.1 Toelichting op de toepassing

Het IMOW-object Locatie legt vast wat de locatieaanduiding van een Tekstdeel is en geeft aan waar de inhoudelijke annotatie GebiedsAanwijzing van toepassing is.

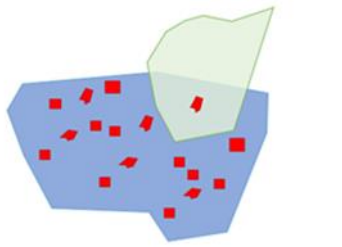

Locatie heeft 6 verschijningsvormen: Gebied, Gebiedengroep, Lijn, Lijnengroep, Punt en Puntengroep. Gebied, Lijn en Punt worden vastgelegd met Geometrie en worden verrijkt met gegevens die de bron van de Geometrie beschrijven. Bij Lijn en Punt kan optioneel ook de hoogteligging van de lijn of de punt worden vastgelegd.

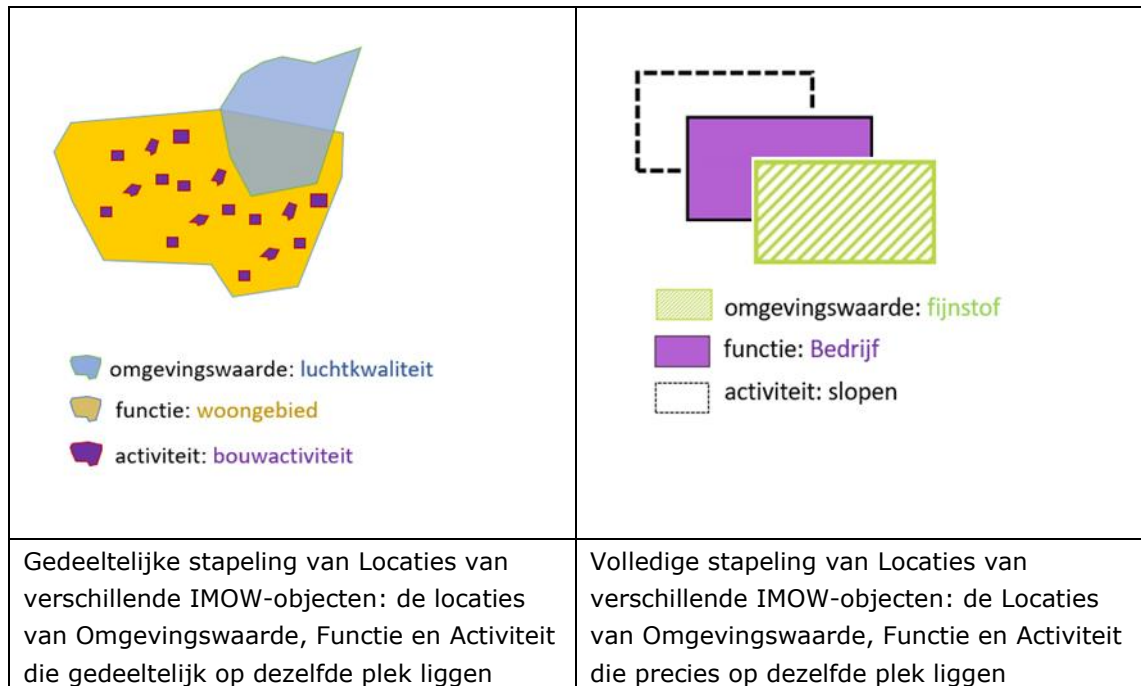
Toegestane vormen van Gebied zijn Vlak en Multivlak. Bij Multivlak worden meerdere Vlakken samengevoegd tot één onlosmakelijk geheel. Wanneer slechts een onderdeel gewijzigd moet worden, leidt dat toch tot een wijziging van het hele Multivlak. Bij voor beroep vatbare omgevingsdocumenten betekent dat dat die volledige wijziging appellabel is. Een andere manier van groepering is het samenvoegen van twee of meer Gebieden, Lijnen of Punten tot een Gebiedengroep, Lijnengroep respectievelijk Puntengroep.

Iedere Locatie heeft een eigen Noemer, waardoor ook ieder van de zes verschijningsvormen van Locatie een eigen Noemer heeft. Op deze manier is het mogelijk om één van de Gebieden van een Gebiedengroep, één van de Lijnen van een Lijnengroep of één van de Punten van een Puntengroep te wijzigen en kan alleen beroep worden ingesteld tegen de wijziging van het Gebied, Lijn of Punt.

Punt is noodzakelijk voor het als omgevingswaarde vaststellen van geluidproductieplafonds; die hebben de vorm van een puntlocatie. Voor het overige is het aan te bevelen om Punt en Lijn als Geometrie zoveel mogelijk te vermijden omdat bij raadplegen een punt en een lijn lastig te vinden zijn.

Locaties kunnen onbeperkt gestapeld worden, dat wil zeggen dat Locaties elkaar geheel of gedeeltelijk kunnen overlappen. Dat geldt zowel voor Locaties voor eenzelfde als voor verschillende annotaties c.q. IMOW-objecten. Het is dus mogelijk om op exact dezelfde plek bijvoorbeeld de Locaties van verschillende Onderwerpgroepen neer te leggen. Ook kunnen die Locaties elkaar gedeeltelijk overlappen. De navolgende figuren geven inzicht in de mogelijkheden hiervan.

 <p> ■ functie: Herstructureringsgebied ■ functie: Centrumgebied ■ functie: Beschermd monument </p>	 <p> ■ functie: Groen ■ functie: Woongebied ■ functie: Bedrijf </p>
<p>Gedeeltelijke stapeling van Locaties van hetzelfde IMOW-object: de Locaties van 3 verschillende functies die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen</p>	<p>Volledige stapeling van locaties van hetzelfde IMOW-object: de Locaties van 3 verschillende functies die precies op dezelfde plek liggen</p>

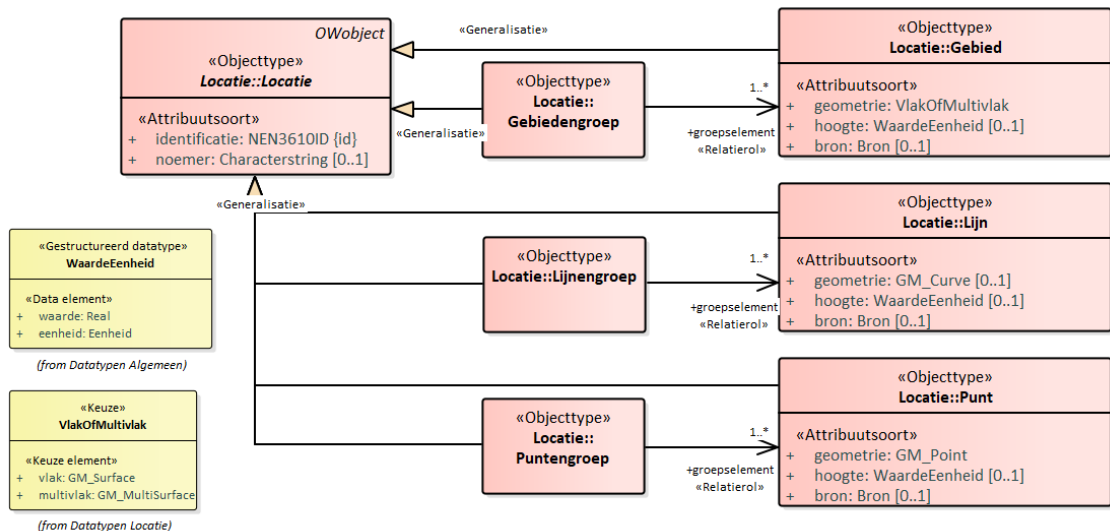

Figuur 5 Voorbeelden gebiedsstapeling

6.4.4.2 *Definitie*

Locatie legt vast waar een Tekstdeel en inhoudelijke annotaties van toepassing zijn.

6.4.4.3 *Norm*

Figuur 6 Locatie UML diagram

Locatie kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Identificatie conform NEN3610. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *noemer*: de mensleesbare beschrijving waarmee een Locatie wordt aangeduid. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.

Locatie kent zes verschijningsvormen:

- **Gebied:** op zichzelf staande geometrisch afgebakende 'ruimte' in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard. Gebied heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *geometrie*: de geometrische bepaling van het gebied door middel van coördinaten. Toegestane Geometrievormen voor Gebied zijn Vlak en Multivlak. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
 - *hoogte*: de hoogte waarop de geometrie ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht attribuut.
 - *eenheid*: de grootte waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de eenheid, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Eenheid'. Verplicht attribuut.
 - *bron*: de bron die is gebruikt voor, dan wel de wijze van inwinning van de geometrie. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'Bron'. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
- **Gebiedengroep:** is een groep of verzameling van bij elkaar behorende Gebieden, die samen de locatie vormen. Gebiedengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *groepselement*: de verwijzing van een Gebiedengroep naar de Gebieden die samen de Gebiedengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- **Lijn:** op zichzelf staande geometrisch afgebakende lijnlocatie in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard en heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *geometrie*: de geometrische bepaling van de lijn door middel van coördinaten. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
 - *hoogte*: de hoogte waarop de geometrie ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht attribuut.
 - *eenheid*: de grootte waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de eenheid, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Eenheid'. Verplicht attribuut.
 - *bron*: de bron die is gebruikt voor, dan wel de wijze van inwinning van de geometrie. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'Bron'. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
- **Lijnengroep:** is een groep of verzameling van bij elkaar behorende Lijnen, die samen de locatie vormen. Lijnengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *groepselement*: de verwijzing van een Lijnengroep naar de Lijnen die samen de Lijnengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.
- **Punt:** op zichzelf staande geometrisch afgebakende puntlocatie in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving. De geometrische afbakening is juridisch van aard en heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *geometrie*: de geometrische bepaling van de punt door middel van coördinaten. Toegestane Geometrie-vorm voor Punt is Punt. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
 - *hoogte*: de hoogte waarop de geometrie ligt, in meters. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor. Wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de volgende elementen:
 - *waarde*: de numerieke waarde van de hoogte. Verplicht attribuut.

- *eenheid*: de grootheid waarin de hoogte wordt uitgedrukt. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de eenheid, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de open waardelijst 'Eenheid'. Verplicht attribuut.
- *bron*: de bron die is gebruikt voor, dan wel de wijze van inwinning van de geometrie. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'Bron'. Optioneel attribuut. Komt 0 of 1 keer voor.
- Puntengroep: is een groep of verzameling van bij elkaar behorende Punten, die samen de locatie vormen. Puntengroep heeft alle attributen van Locatie, aangevuld met:
 - *groepselement*: de verwijzing van een Puntengroep naar de Punten die samen de Puntengroep vormen. Verplicht attribuut. Komt ten minste 1 keer voor.

6.4.4.4 *Toelichting op de attributen en de waardelijsten*

- *noemer* is de mensleesbare naam die de tekst verbindt met de locatie (vastgelegd in een juridisch vastgesteld geografisch informatieobject), waaruit de lezer kan begrijpen waar de locatie betrekking op heeft. De noemer komt voor in de FormeleInhoud en is een attribuut van Locatie. Hierdoor is duidelijk dat Locatie en FormeleInhoud bij elkaar horen. Voorbeelden van noemer voor omgevingsvisie, waarbij de noemer in cursieve tekst is weergegeven, zijn:
 - *Bedrijventerrein A*: benutten unieke ligging met ontwikkelruimte voor nieuwe markten.
 - Lange termijn perspectief ontwikkelen voor *economische ontwikkelingszone B*.Zie voor een beschrijving van noemer ook paragraaf B6.2.2.
- *hoogte*: optioneel attribuut waarmee voor Gebied, Lijn en Punt de hoogteligging kan worden vastgelegd. *hoogte* wordt vastgelegd met WaardeEenheid, dat bestaat uit de elementen Waarde en Eenheid. Waarde legt de hoogte in een getal vast, Eenheid geeft aan in welke grootheid de hoogte moet worden gemeten. Voor de hand liggende eenheden zijn 'meter t.o.v. NAP', 'meter t.o.v. maaiveld' en 'meter t.o.v. peil'. Om een ligging onder NAP, maaiveld of peil aan te geven moet het getal een negatieve waarde krijgen.
- *geometrie*: attribuut dat de verwijzing bevat van een specifiek Gebied, Lijn of Punt naar de identificatie van de bijbehorende Geometrie. Dit attribuut legt dus vast dat deze Geometrie bij het betreffende Gebied, Lijn of Punt hoort.

6.4.4.5 *Toepassing presentatiemodel*

Het presentatiemodel kent geen specifieke presentatie van Locatie, althans niet zonder annoteren met de hierna beschreven inhoudelijke IMOW-objecten.

6.4.5 **Objecttype Geometrie**

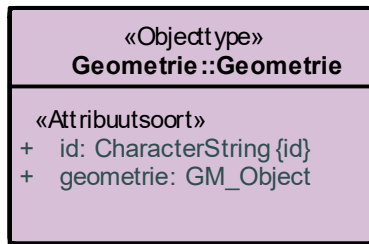
6.4.5.1 *Toelichting op de toepassing*

De verschillende typen van Locatie, die in de vorige paragraaf zijn besproken, worden vastgelegd met Geometrie. Het object Geometrie legt de positie en vorm van een Gebied, Lijn of Punt vast door middel van coördinaten om het te kunnen begrenzen en op een kaart op de juiste positie te kunnen weergeven. Geometrie wordt door zowel IMOW als IMOP gebruikt. Het bevoegd gezag hoeft daardoor Geometrie maar één keer aan te leveren. Vanwege dat gezamenlijk gebruik is Geometrie in een zelfstandig bestand geplaatst waar vanuit IMOP en IMOW apart naar wordt verwezen.

6.4.5.2 *Definitie*

Geometrie is het object dat de geometrie bevat: de geometrische bepaling van een gebied, lijn of punt door middel van coördinaten.

6.4.5.3 Norm

Figuur 7 IMOW-afbeelding objecttype Geometrie

Geometrie kent de volgende attributen:

- *id*: het identificerend attribuut dat gebruikt wordt om naar de Geometrie te verwijzen. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *geometrie*: het attribuut dat de coördinaten van de Geometrie bevat. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.

6.4.5.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

- *geometrie*: dit attribuut bevat de coördinaten van de Geometrie. De geometrische typen die gebruikt worden binnen dit attribuut dient overeen te komen met de gekozen verschijningsvorm van Locatie. Bij Gebied dient dit polygon of multipolygon te zijn, bij Lijn curve en bij Punt point.

6.4.5.5 Toepassing presentatiemodel

Het presentatiemodel kent geen specifieke presentatie voor Geometrie.

6.4.6 Objecttype Activiteit

Het objecttype Activiteit is niet van toepassing op de Omgevingsvisie.

6.4.7 Objecttype Omgevingswaarde

Het objecttype Omgevingswaarde is niet van toepassing op de Omgevingsvisie.

6.4.8 Objecttype Omgevingsnorm

Het objecttype Omgevingsnorm is niet van toepassing op de Omgevingsvisie.

6.4.9 Objecttype Gebiedsaanwijzing

6.4.9.1 Toelichting op de toepassing

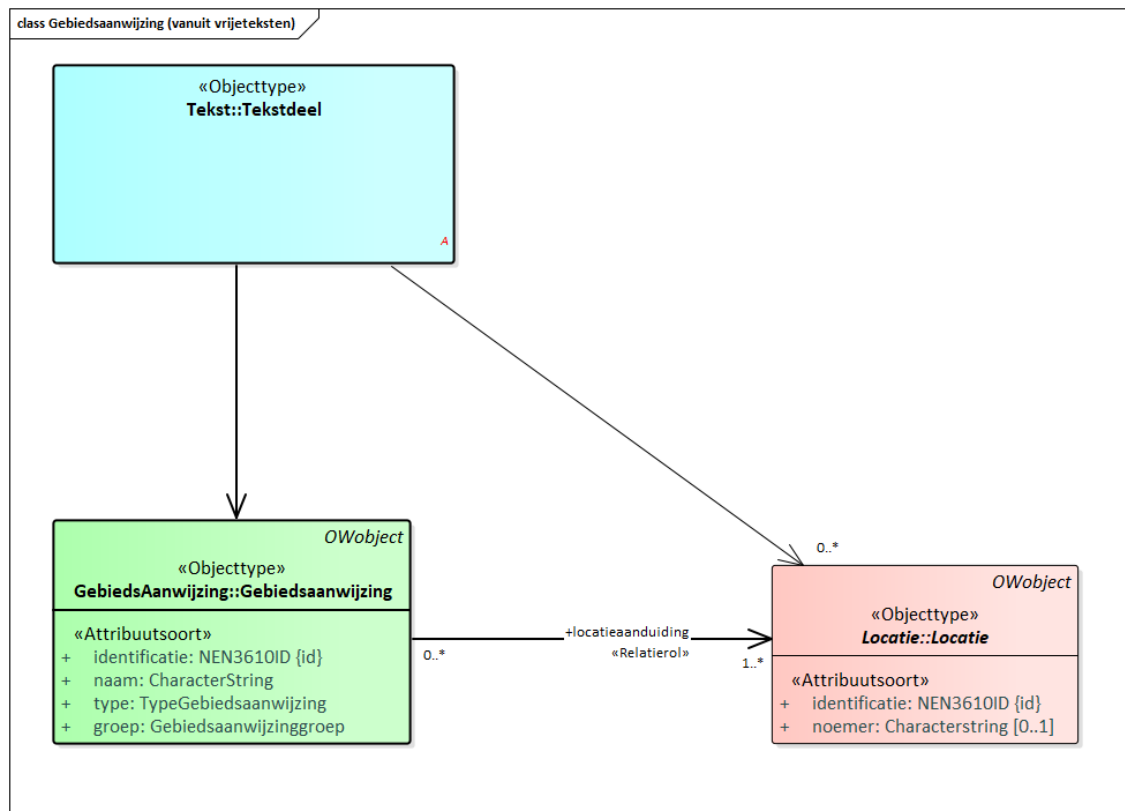
In omgevingsdocumenten zullen over veel verschillende gebiedstypen regels gesteld worden respectievelijk beleidsuitspraken gedaan worden. Voor het vastleggen van die gebieden kent IMOW het generieke objecttype Gebiedsaanwijzing. Gebiedsaanwijzing is een modelmatig constructie die het mogelijk maakt allerlei typen gebieden te gebruiken zonder steeds een nieuw object aan het model toe te hoeven voegen. Per type gebied kent Gebiedsaanwijzing een specialisatie. Voorbeelden van typen Gebiedsaanwijzing zijn Beperkingengebied en Functie.

De overige typen Gebiedsaanwijzing worden in het vervolg uitgewerkt en bevatten onderwerpen die in een omgevingsvisie kunnen voorkomen en op kaart kunnen worden weergegeven.

6.4.9.2 Definitie

Gebiedsaanwijzing is een type gebied dat een locatie aanduidt en is aangewezen door een Juridische regel of Tekstdeel.

6.4.9.3 Norm

Figuur 8 Gebiedsaanwijzing UML diagram

Gebiedsaanwijzing kent de volgende attributen:

- *identificatie*: de unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *naam*: de naam van de specifieke variant van een bepaald type Gebiedsaanwijzing. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *type*: het type Gebiedsaanwijzing. Te kiezen uit de gesloten waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. Verplicht attribuut. Komt 1 keer voor.
- *groep*: de groep waartoe de Gebiedsaanwijzing behoort, te kiezen uit de voor het betreffende type Gebiedsaanwijzing van toepassing zijnde gesloten waardelijst 'Gebiedsaanwijzinggroep'. Verplicht attribuut.

6.4.9.4 Toelichting op de attributen en de waardelijsten

- *type*: zoals gezegd is Gebiedsaanwijzing een generiek objecttype dat gespecificeerd wordt naar type Gebiedsaanwijzing. Het type wordt vastgelegd met het attribuut Type. De typen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in de gesloten waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing'. Vooralsnog kent IMOW twee typen gebiedsaanwijzing: Functie en Beperkingengebied. Wanneer de waardelijst 'TypeGebiedsaanwijzing' gereed is worden de overige typen toegevoegd.

- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van de gebiedsaanwijzingen. Het gaat hier om de naam van een specifiek voorkomen van een bepaald type gebiedsaanwijzing, bijvoorbeeld 'Natuur' als voorkomen van het Gebiedsaanwijzingtype.
- *groep*: om een groot aantal verschillende gebiedsaanwijzingen van een bepaald type op een kaartbeeld te kunnen weergeven op een manier die voor het menselijk oog voldoende onderscheidend is, wordt ieder type Gebiedsaanwijzingen gebundeld in groepen. De groep vormt dus het kenmerk waarop de symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) van de weergave wordt georganiseerd. Ieder type Gebiedsaanwijzing heeft een eigen, gesloten, waardelijst voor de groepen. Afhankelijk van het type wordt de bijbehorende waardelijst gekozen.

6.4.9.5 *Toepassing presentatiemodel*

Het presentatiemodel kent geen specifieke weergave voor Gebiedsaanwijzing, wel voor de verschillende typen Gebiedsaanwijzing.

6.4.10 Gebiedsaanwijzingtype Functie

Het Gebiedsaanwijzingtype Functie is niet van toepassing op de Omgevingsvisie.

6.4.11 Gebiedsaanwijzingtype Beperkingengebied

Het Gebiedsaanwijzingtype Beperkingengebied is niet van toepassing op de Omgevingsvisie.

6.4.12 Objecttype Hoofdlijn

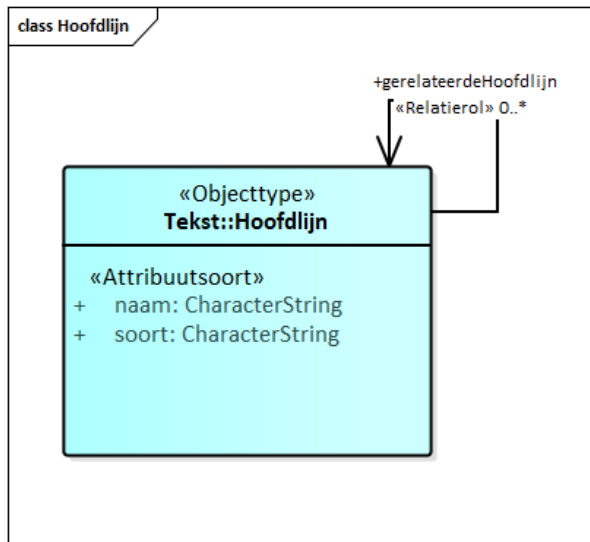
6.4.12.1 *Toelichting op toepassing*

Hoofdlijn biedt aan de hand van twee parameters de mogelijkheid Tekstdeel een kenmerk mee te geven die als tekstlabel fungeert zodat informatie in documenten opgesteld in de Vrijetekststructuur volgens een door het bevoegd gezag gekozen indeling te structureren is. In de eerste parameter kan het bevoegd gezag een herkenbare term kiezen die in het document terugkomt zoals bijvoorbeeld 'ambitie', 'doelstelling' of 'pijler'. In de tweede parameter kan vervolgens een meer specifieke naam die correspondeert met het gekozen tekstdeel opgenomen worden. Omdat er geen gebruik gemaakt wordt van waardelijsten biedt dit de hoogst mogelijk flexibiliteit voor documenten met een dynamisch karakter.

6.4.12.2 *Definitie*

Hoofdlijn is een element dat de hoofdlijn weergeeft van het beleid voor of de kwaliteit, ontwikkeling of staat van de fysieke leefomgeving dat of die in het Tekstdeel wordt beschreven.

6.4.12.3 Norm

Figuur 9 Hoofdlijn UML diagram

Hoofdlijn kent de volgende attributen:

- *naam*: de naam van de hoofdlijn. Invulbaar tekstveld. Verplicht attribuut, komt 1 keer voor.
- *soort*: het soort hoofdlijn. Invulbaar tekstveld. Verplicht attribuut, komt 1 keer voor.

6.4.12.4 Toelichting op attributen en waardelijsten

- *naam*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor de naam van de Hoofdlijn. Voorbeelden zijn: 'Een klimaatbestendige delta', 'Duurzaam, concurrerend en circulair'
- *soort*: door het bevoegd gezag zelf te kiezen, er is geen waardelijst voor het soort van de Hoofdlijn. Voorbeelden zijn: 'ambitie', 'doel', 'opgave', 'toekomstperspectief', 'prioriteiten', 'beleidskeuze'

6.4.12.5 Toepassing presentatiemodel

Het presentatiemodel kent geen specifieke weergave voor Hoofdlijn.

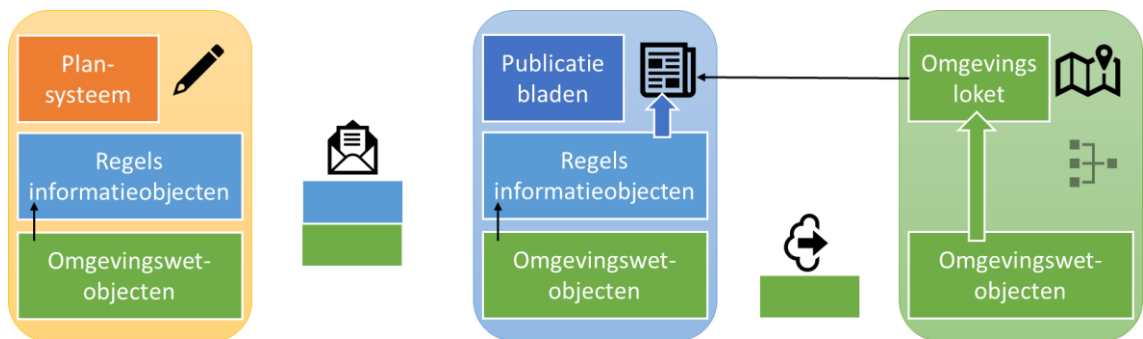
6.5 Het niveau van annoteren

Een annotatie kan -in inhoudelijke zin- betrekking hebben op een heel Tekstdeel en, indien gewenst, zelfs op een onderdeel daarvan. In de technische uitwerking worden annotaties gepositioneerd op het niveau van het Tekstdeel: iedere annotatie verwijst naar de identificatie van het Tekstdeel. De annotatie die inhoudelijk gaat over een onderdeel van een Tekstdeel verwijst dus niet exact naar het opsommingsonderdeel of het stukje tekst waarop de annotatie van toepassing is (dat heeft namelijk geen identificatie), maar naar (de identificatie van) het Tekstdeel, oftewel de Formele Inhoud waarin de annotatie voorkomt. Gevolg daarvan is dat DSO-LV bij een bevraging het hele Tekstdeel toont en niet alleen de het stukje tekst waar de annotatie inhoudelijk betrekking op heeft. Dat is ook wenselijk omdat op die manier de volledige context wordt getoond.

7 Van plan tot publicatie

7.1 Het aanleverproces

Het bevoegd gezag levert via het digitale kanaal het digitale besluit aan via het bronhouderskoppelvlak. Het digitale besluit bestaat uit een generiek formeel deel met daarin de teksten en informatieobjecten en een Omgevingswet-deel met specifieke objecten vanuit dit domein. In het geval van een wijzigingsbesluit levert het bevoegd gezag de consolidatie-instructies ten behoeve van het consolideren van het wijzigingsbesluit in de regeling. Beide delen vormen een gevalideerd consistent geheel. De LVBB verzorgt de publicatie van het formele deel van het besluit in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag op officiëlebekendmakingen.nl en consolideert het besluit in de regeling. De IMOW-objecten worden gedistribueerd naar DSO-LV ten behoeve van het Omgevingsloket.

Figuur 10 Aanleverproces

7.2 Raadplegen

7.2.1 Raadplegen in het officiële publicatieblad

Op officiëlebekendmakingen.nl wordt het besluit formeel bekend gemaakt in het digitale publicatieblad van het bevoegde gezag. Het authentieke tekstdeel van het besluit wordt in PDF-formaat weergegeven en er is een zogeheten landingspagina voor de informatieobjecten. Tevens is er een web-versie van het besluit.

Daarnaast worden de consolidatie-instructies verwerkt in de geldende regeling van dat moment. Dit resulteert in een documentgerichte weergave van de regeling van waaruit de informatieobjecten kunnen worden benaderd. De informatieobjecten worden afzonderlijk getoond in een interactieve viewer en kunnen vanuit daar ook worden gedownload.

Raadplegen is alleen mogelijk per document of regeling en dus ook alleen van één bevoegd gezag. Er is geen integraal overzicht van alle regels voor de leefomgeving.

7.2.2 Raadplegen in DSO-LV

DSO-LV ontvangt de IMOW-objecten. In het Omgevingsloket zijn diverse functies beschikbaar voor de gebruiker. Het biedt de mogelijkheid tot het oriënteren op de integrale tekstdelen over de fysieke leefomgeving via de kaart. Met een klik op de kaart zijn de daar geldende tekstdelen te raadplegen. De locaties uit de diverse tekstdelen worden via een legenda gesymboliseerd op de kaart. De tekstdelen en de kaart geven ook selectiemogelijkheden, bijvoorbeeld het tonen van een specifiek onderwerp of het uitsluitend

tonen van regels die voor iedereen gelden. De getoonde regels en tekstdelen komen uit de geconsolideerde Regelingen vanuit de officiële publicatiebladen.

C Bijlagen

Bijlage 1 Begrippenlijst

De lijst met de in deze standaard gebruikte begrippen en hun definities is te vinden via deze link:

<https://www.geonovum.nl/geo-standaarden/omgevingswet/STOPTPOD>

of direct:

<https://geonovum.github.io/TPOD/Begrippenlijst/STOPTPOD%20Begrippenlijst%20v0.98-kern.pdf>

Bijlage 2 Ontwerpkeuzen

Voor de omgevingsvisie zijn geen 'van de standaard' afwijkende ontwerpkeuzen van toepassing.
